

EUROOPA LIIT

EUROOPA PARLAMENT

NÕUKOGU

Brüssel, 13. veebruar 2026
(OR. en)

2026/0008(COD)

PE-CONS 6/26

ECOFIN 67
RELEX 87
COEST 58
FIN 108
CSC 70
CODEC 98
ECB

SEADUSANDLIKUD AKTID JA MUUD DOKUMENDID

Teema: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega rakendatakse
tõhustatud koostööd Ukraina toetuslaenu andmiseks aastatel 2026 ja 2027

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU
MÄÄRUS (EL) 2026/...,**

...,

**millega rakendatakse tõhustatud koostööd
Ukraina toetuslaenu andmiseks aastatel 2026 ja 2027**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 212,

võttes arvesse nõukogu 29. jaanuari 2026. aasta otsust (EL) 2026/258, millega antakse luba teha tõhustatud koostööd Ukrainale antavat laenu käsitleva rahastamisvahendi loomiseks¹, eriti selle artiklit 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt²

¹ ELT L, 2026/258, 2.2.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2026/258/oj>.

² Euroopa Parlamendi 11. veebruari 2026. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu ... otsus.

ning arvestades järgmist:

- (1) 24. veebruaril 2022 kuulutas Venemaa Föderatsiooni president välja „sõjalise erioperatsiooni“ Ukrainas ning Venemaa relvajõud alustasid provotseerimata ja põhjendamatut Ukraina-vastast agressioonisõda. Kõnealune ebaseaduslik agressioonisõda kujutab endast Ukraina territoriaalse terviklikkuse, suveräänsuse ja sõltumatuse jõhkrat rikkumist, samuti rikutakse sellega Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja artikli 2 lõikes 4 sätestatud jõu kasutamise keeldu, mis on rahvusvahelise õiguse imperatiivne norm, ja Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja muid põhimõtteid.
- (2) Pärast seda, kui Venemaa alustas provotseerimata ja põhjendamatut Ukraina-vastast agressioonisõda, on liit, selle liikmesriigid ja Euroopa finantsasutused toetanud enneolematu ulatuses Ukraina majanduslikku, sotsiaalset, rahandus- ja kaitsealast vastupanuvõimet. Kõnealune toetus hõlmab nii liidu eelarvest antavat toetust, sealhulgas erakorralist makromajanduslikku finantsabi, Euroopa Investeeringispanga ning Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga toetust, mis on täielikult või osaliselt tagatud liidu eelarvega, kui ka liikmesriikide täiendavat rahalist toetust.

- (3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega (EL) 2022/313³, otsusega (EL) 2022/1201⁴, otsusega (EL) 2022/1628⁵ ja määrusega (EL) 2022/2463⁶ tehti Ukrainale 2022. ja 2023. aastal ühiselt kättesaadavaks 25 200 000 000 eurot makromajanduslikku finantsabi. See toetus suurendas kriitilisel ajal oluliselt Ukraina makromajanduslikku ja rahandusalast vastupanuvõimet.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. veebruari 2022. aasta otsus (EL) 2022/313 makromajandusliku finantsabi andmise kohta Ukrainale (ELT L 55, 28.2.2022, lk 4, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2022/313/oj>).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2022. aasta otsus (EL) 2022/1201 erakorralise makromajandusliku finantsabi andmise kohta Ukrainale (ELT L 186, 13.7.2022, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2022/1201/oj>).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. septembri 2022. aasta otsus (EL) 2022/1628, millega antakse Ukrainale erakorralist makromajanduslikku finantsabi, tugevdatakse ühist eraldisfondi liikmesriikide tagatistega ning otsuse nr 466/2014/EL alusel tagatud ja Ukrainaga seotud finantsvastutuse katteks ette nähtud eraldistega ning muudetakse otsust (EL) 2022/1201 (ELT L 245, 22.9.2022, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2022/1628/oj>).

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2463, millega luuakse rahastamisvahend Ukraina toetamiseks 2023. aastal (makromajanduslik finantsabi+) (ELT L 322, 16.12.2022, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2463/oj>).

- (4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2024/792⁷ loodi Ukraina rahastu kui erakorraline keskpika perspektiiviga rahastamisvahend, mis koondab liidu antavat bilateraalselt toetust Ukrainale ning tagab rahastamise koordineerituse ja tõhususe (edaspidi „Ukraina rahastu“). Ajavahemikul 2024–2027 aitab Ukraina rahastu rahuldada Ukraina rahastamisvajadusi ning toetada Ukraina taastamis-, ülesehitus- ja moderniseerimisvajadusi, toetades ühtlasi Ukraina reformipüüdlusi teel liiduga ühinemise poole.
- (5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2024/2773⁸ loodi Ukraina laenukoostöö mehhanism ja nähti ette erakorralise makromajandusliku finantsabi andmine Ukrainale. Kõnealune abi oli liidu panus G7 algatuse „Erakorralise tulu kiirendamise laenud Ukrainale“ (edaspidi „erakorralise tulu kiirendamise laenud“) raames, mis aitas ühiselt vähendada Ukraina 2025. aasta rahastamispuudujääki.
- (6) Venemaa Ukraina-vastane agressioonisõda on põhjustanud Ukrainas tohutut kahju, kusjuures taastamis- ja ülesehituskulud on 31. detsembri 2024. aasta seisuga hinnanguliselt 506 000 000 000 eurot. Lisaks on Ukraina kaotanud juurdepääsu rahvusvahelistele finantsturgudele ja avaliku sektori tulud on märkimisväärselt vähenenud, samal ajal kui kulutused on oluliselt suurenenud. Seda arvesse võttes võib eeldada, et Ukrainal on eelseisvatel aastatel olulised rahastamisvajadused.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. veebruari 2024. aasta määrus (EL) 2024/792, millega luuakse Ukraina rahastu (ELT L, 2024/792, 29.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj>).

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 2024. aasta määrus (EL) 2024/2773, millega luuakse Ukraina laenukoostöö mehhanism ja antakse Ukrainale erakorralist makromajanduslikku finantsabi (ELT L, 2024/2773, 28.10.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2773/oj>).

- (7) 9. septembril 2025 esitas Ukraina Rahvusvahelisele Valuutafondile (IMF) ametliku taotluse uue programmi kohta, et katta täiendavad rahastamisvajadused aastatel 2026–2029. Kõnealune programm oleks jätk olemasoleva IMFi programmi edukale rakendamisele, mille raames Ukraina viis lõpule kaheksa läbivaatamist, kuid võtaks arvesse, et Venemaa Ukraina-vastane agressioonisõda on jätkunud. IMFi suutlikkus uue programmiga edasi liikuda sõltub piisavate rahastamistagatiste saamisest muudelt partneritelt, sealhulgas liidult.
- (8) Hoolimata käimasolevatest rahvusvahelistest jõupingutustest leida konfliktile rahumeelne lahendus, on Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja pikenemine põhjustanud märkimisväärset kahju Ukraina elutähtsale kaitse-, tsiviil- ja energiataristule, mistõttu on Ukraina koheste rahastamisvajaduste rahuldamiseks vaja kasutusele võtta märkimisväärsed lisavahendid.
- (9) Venemaa Ukraina-vastane agressioonisõda kujutab endast strateegilist geopoliitilist ohtu liidule tervikuna ning sellega seoses on vaja, et liikmesriigid jäävad tugevaks ja ühtseks. Seepärast on oluline, et liidu toetus võetaks kiiresti kasutusele ning et seda oleks tulevase ülesehitamise suunas liikudes võimalik paindlikult kohandada kohese abi andmiseks ja lühiajaliste taastustööde tegemiseks.

- (10) Kooskõlas rahvusvaheliselt õigusvastaste tegude eest riikide vastutust käsitlevate artiklitega, mis võeti vastu Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni rahvusvahelise õiguse komisjoni 53. istungjärgul 2001. aastal ja mida võeti arvesse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Peaassamblee resolutsioonis 56/83, ja rahvusvahelise tavaõigusega on Venemaa kui vastutav riik kohustatud Ukraina-vastase agressioonisõjaga tekitatud kahju täielikult hüvitama.
- (11) Nõukogu otsuse (ÜVJP) 2022/335⁹ ja nõukogu määruse (EL) 2022/334¹⁰ kohaselt on keelatud Venemaa keskpanga reserve ja varade haldamisega seotud tehingud, sealhulgas tehingud mis tahes juriidilise isiku, üksuse või asutusega, kes tegutseb Venemaa keskpanga nimel või juhistel alusel. Euroopa Ülemkogu märkis oma 27. juuni 2024. aasta, 17. oktoobri 2024. aasta ja 19. detsembri 2024. aasta järel dustes, et kui liidu õigusest ei tulene teisiti, peaksid Venemaa varad jääma tõkestatuks seni, kuni Venemaa lõpetab oma Ukraina-vastase agressioonisõja ja hüvitab Ukrainale kõnealuse sõjaga tekitatud kahju.

⁹ Nõukogu 28. veebruari 2022. aasta otsus (ÜVJP) 2022/335, millega muudetakse otsust 2014/512/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Venemaa tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas (ELT L 57, 28.2.2022, lk 4, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2022/335/oj>).

¹⁰ Nõukogu 28. veebruari 2022. aasta määrus (EL) 2022/334, millega muudetakse nõukogu määrust (EL) nr 833/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Venemaa tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas (ELT L 57, 28.2.2022, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/334/oj>).

- (12) Lisaks keelatakse nõukogu määrusega (EL) 2025/2600¹¹ ajutiselt Venemaa keskpanga varade või reservide ülekandmine, kuni Venemaa lõpetab oma Ukraina-vastase agressioonisõja, Venemaa maksab Ukrainale reparatsioone ulatuses, mis on vajalik, et võimaldada ülesehitamist ilma liidule majanduslikke ja finantstagajärgi põhjustamata, ning Venemaa tegevus Ukraina-vastase agressioonisõja kontekstis ei kujuta endast objektiivselt enam tõsist ohtu liidu ja selle liikmesriikide majandusele.

¹¹ Nõukogu 12. detsembri 2025. aasta määrus (EL) 2025/2600 erakorraliste meetmete kohta, mis võetakse seoses tõsiste majandusraskustega, mille on põhjustanud Venemaa tegevus Ukraina-vastase agressioonisõja kontekstis (ELT L, 2025/2600, 13.12.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2600/oj>).

- (13) Euroopa Ülemkogu leppis oma 18. detsembri 2025. aasta järel dustes kokku, et Ukrainale antakse aastateks 2026–2027 kapitaliturgudelt võetud laenul põhinev 90 000 000 000 euro suurune laen, mis on tagatud liidu eelarve manööverdamisruumiga. Euroopa Ülemkogu järel dustes märgiti ühtlasi, et liidu eelarvevahendite laenu tagatisena kasutuselevõtmine Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklil 20 põhineva tõhustatud koostöö kaudu ei mõjuta Tšehhi Vabariigi, Ungari ega Slovakkia finantskohustusi. Samal kuupäeval leppisid 25 liikmesriiki kokku, et Ukraina peaks selle laenu tagasi maksma alles pärast reparaatsioonide saamist. Kuni selle ajani peaksid Venemaa keskpanga varad jääma tõkestatuks ja liit peaks jätma endale õiguse kasutada neid laenu tagasimaksmiseks, järgides täielikult liidu ja rahvusvahelist õigust. Kõnealused liikmesriigid rõhutasid laenuga seoses järgmiste elementide tähtsust: Euroopa ja Ukraina kaitsetööstuse tugevdamine, õigusriigi põhimõtte järgimise, sealhulgas korruptsioonivastase võitluse jätkamine Ukraina poolt, ning teatavate liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsepoliitika eripära ning kõigi liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvid.
- (14) Nõukogu võttis 29. jaanuaril 2026 vastu otsuse (EL) 2026/258, millega antakse luba seada sisse tõhustatud koostöö Belgia, Bulgaaria, Taani, Saksamaa, Eesti, Iirimaa, Kreeka, Hispaania, Prantsusmaa, Horvaatia, Itaalia, Küprose, Läti, Leedu, Luksemburgi, Malta, Madalmaade, Austria, Poola, Portugali, Rumeenia, Sloveenia, Soome ja Rootsi vahel Ukrainale antavat laenu käsitleva rahastamisvahendi loomiseks.

- (15) Võttes arvesse Ukraina rahastamispositsiooni ja kriitist vajadust, et Ukrainal oleksid olemas vahendid Venemaa agressiooni vastu võitlemiseks ja võimaluse korral ülesehitustegevuseks, on asjakohane, et liit annab Ukraina kiireloomuliste rahastamisvajaduste rahuldamiseks ja IMFi programmi rakendamise hõlbustamiseks lisatoetust. Selleks on asjakohane luua vahend, et anda aastatel 2026 ja 2027 Ukrainale liidu toetust laenuna, mis makstakse tagasi Venemaa makstavatest reparatsioonidest (edaspidi „Ukraina toetuslaen“).
- (16) Ukraina toetuslaenust tuleks anda Ukrainale prognoositavalt, pidevalt, korralduslikult, paindlikult ja õigeaegselt finantsabi, et toetada Ukrainat eelkõige Venemaa Ukraina-vastasest agressioonisõjast tulenevate rahastamis- ja kaitsevajaduste katmisel. Täpsemalt tuleks Ukraina toetuslaenuga toetada Ukraina makromajanduslikku finantsstabiilsust, lihtsustada riigi välisrahastamist ja toetada Ukraina kaitsetööstuse suutlikkust majandus-, finants- ja tehnilise koostöö kaudu, aidates seeläbi anda Ukrainale kvalitatiivset sõjalist eelist.
- (17) Ukraina toetuslaenust tuleks Ukrainale anda teatavatel tingimustel laenu vormis toetust kuni 90 000 000 000 euro ulatuses. Usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtet silmas pidades peaks komisjon tegema Ukraina toetuslaenu Ukrainale kättesaadavaks osamaksetena, mis võidakse välja maksta ühes või mitmes osas.

- (18) Ukraina toetuslaenu raames Ukrainale antava toetuse eeltingimus peaks olema see, et Ukraina järgib ja austab ka edaspidi tulemuslikke demokraatlikke mehhanisme, sealhulgas parlamentaarset mitmeparteisüsteemi ja õigusriigi põhimõtet, ning tagab jätkuvalt inimõiguste, sealhulgas vähemuste hulka kuuluvate inimeste õiguste austamise. Õigusriigi põhimõtte järgimine ja austamine peaks hõlmama korruptsioonivastast võitlust.
- (19) Ukraina toetuslaenu raames antav finants- ja majandusabi tuleks teha Ukrainale kättesaadavaks vastavalt tema rahastamisvajadustele. Selleks peaks Ukraina esitama oma rahastamisvajaduste ja -allikate kohta Ukraina rahastamisstrateegia. Kõnealune Ukraina rahastamisstrateegia peaks sisaldama põhiteavet Ukraina eelarve, finants- ja majandusolukorra kohta ning toetuse kohta, mida Ukraina saab rahvusvaheliselt üldsuselt.

- (20) Komisjon peaks hindama Ukraina rahastamisstrateegiat põhjendamatult viivitusest ning tegutses tihedas koostöös Ukrainaga. Arvestades seda, kui suur on Ukraina vajadus nii eelarveabi kui ka kaitsetööstuse suutlikkuse alase abi järel, ning seda, millised piirangud on mõningad välispartnerid enda pakutavale toetusele seadnud, on otstarbekas kehtestada Ukraina toetuslaenu soovituslik jaotus nimetatud kahe rahastamisvajaduse vahel. See jaotus peaks olema soovituslik, et võtta arvesse muutuvaid olusid, mis võivad mõjutada Ukraina rahastamisvajadusi, ja tagada, et nende vajadustega tegeletakse prognoositavalt, pidevalt, korralduslikult, paindlikult ja õigeaegselt ning samal ajal tuleks tagada, et Ukraina 2026. aasta rahastamisvajadused, mille IMF on välja arvutanud, on täielikult kaetud. Ukraina rahastamisstrateegiat hinnates peaks komisjon kaaluma, kuivõrd on eeldatav välisrahastamise puudujääk kõnealuse soovitusliku jaotusega kooskõlas.

- (21) Arvestades kehtestatud meetmete finantsmõju olulisust, tuleks rakendamisvolitused anda nõukogule, kes peaks tegutsema komisjoni ettepaneku põhjal. Nõukogu peaks kiitma Ukraina rahastamisstrateegiale antud hinnangu heaks rakendusotsusega, mille ta peaks püüdma vastu võtta põhjendamatult viivitusega. Kõnealuse rakendusotsusega tuleks kindlaks määrata abi summa, mis tehakse Ukrainale kättesaadavaks, et aidata rakendada Ukraina rahastamisstrateegiat, ning see peaks hõlmama nii eelarveabiks mõeldud summat kui ka Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks mõeldud summat.
- (22) Eelarveabina antav finants- ja majandusabi tuleks teha kättesaadavaks, et toetada Ukrainat tema rahastamisvajaduse katmisel. Käesoleva määruse alusel antav finants- ja majandusabi peaks andma olulise panuse Ukraina sõjajärgse majanduse taastamisse, pikaajalisse majanduskasvu ja heaolusse, millel kõigil on oluline roll tulevases rahulepingus. Et tagada paindlikkus kõnealuste vajaduste täitmisel, on otstarbekas kasutada mitut abi andmise viisi, et abi saaks anda nii makromajandusliku finantsabi kaudu kui ka laenuna, mida rakendatakse vastavalt määruse (EL) 2024/792 III peatükile.

- (23) Ukraina rahastu on keskpika perspektiiviga rahastamisvahend, mille eesmärk on toetada Ukraina taastamist ja ülesehitamist, järkjärgulist integreerumist siseturuga ning muu hulgas liidu väärtustega vastavusse viimiseks vajalike poliitiliste, institutsiooniliste, õigus-, haldus-, sotsiaal- ja majandusreformide vastuvõtmist ja rakendamist ning viia õigusnormid järk-järgult vastavusse liidu normide, standardite, poliitika ja tavadega (edaspidi „*acquis*“), pidades silmas tulevast liidu liikmesust, aidates seeläbi kaasa vastastikusele stabiilsusele, julgeolekule, rahule, jõukusele ja kestlikkusele. Seepärast on asjakohane ette näha, et Ukraina toetuslaenust tulenevaid summasid kasutatakse Ukraina rahastu kaudu. Määruse (EL) 2024/792 III peatüki kohaselt pakutakse Ukrainale rahastamist, kui rahuldavalt on täidetud Ukraina reformi- ja investeerimiskava esitavas Ukraina kavas sätestatud tingimused. Ukraina kava tuleks kõnealuse täiendava eelarveabi kajastamiseks ajakohastada, muu hulgas meetmetega, mis tugevdavad õigusriiki ja korruptsioonivastast võitlust.

- (24) Makromajanduslik finantsabi peaks olema seotud poliitikatingimustega, mis määratakse kindlaks vastastikuse mõistmise memorandumis. Vastastikuse mõistmise memorandum peaks sisaldama Ukraina võetavaid jõulisi ja ambitsioonikaid reformikohustusi, sealhulgas kohustusi, mille eesmärk on tugevdada tulude kasutuselevõttu, et toetada Ukraina rahastamisvajadusi ja tegeleda riigi rahanduses esineva korruptsiooni algpõhjustega, sealhulgas parandades avaliku sektori kulutuste jätkusuutlikkust ja kvaliteeti ning suurendades riigi rahanduse juhtimise süsteemide tõhusust, läbipaistvust ja nendega seotud aruandekohustust. Ukrainal peaks olema võimalik kasutada sellist makromajanduslikku finantsabi selleks, et aidata rahastada reparatsioonidena hüvitiste maksmist Venemaa ebaseadusliku tegevuse tõttu kahju kandnud inimestele, muu hulgas Euroopa nõukogu egiidi all loodud Ukraina kahjunõuete rahvusvahelise komisjoni kaudu. Nõukogu rakendusotsuses, millega kiidetakse heaks hinnang Ukraina rahastamisstrateegiale, tuleks määrata kindlaks makromajandusliku finantsabi osamaksete maksimaalne arv ja soovituslik väärtus. Võttes arvesse usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtet ning selleks, et hõlbustada Ukraina ametiasutustel likviidsuse juhtimist ja tagada prognoositavus, peaks kõnealuse makromajandusliku finantsabi osamakseid olema põhimõtteliselt maksimaalselt neli.

- (25) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused ja pidades silmas tõhusust, tuleks komisjonile anda volitused pidada Ukraina ametivõimudega makromajandusliku finantsabi tingimuste üle läbirääkimisi osalevate liikmesriikide esindajate komitee (edaspidi „komitee“) järelevalve all kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011¹². Võttes arvesse asjaolu, et abil võib olla oluline mõju, on asjakohane kasutada määruses (EL) nr 182/2011 sätestatud kontrollimenetlust. Võttes arvesse Ukraina toetuslaenu suurust, tuleks kontrollimenetlust kohaldada ka vastastikuse mõistmise memorandumiga vastuvõtmise ning Ukraina toetuslaenu vähendamise või lõpetamise suhtes.

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

- (26) Ukraina toetuslaenust tuleks anda finants- ja majandusabi Ukrainale kui sõjas olevale riigile, mille finantsstabiilsus on lahutamatult seotud riigi võimega ennast Venemaa agressiooni eest kaitsta ja sõltub sellest võimest. Seetõttu on põhjendatud Ukrainale antavast finants- ja majandusabist teatava summa kasutamine selleks, et suurendada Ukraina suutlikkust tulla toime eelarvevajadustega, mis on seotud Ukraina suutlikkusega tugevdada oma sõjalist ja kaitsevõimet, toetades nii Ukrainale kvalitatiivse sõjalise eelise andmist. Kõnealuse finants- ja majandusabi eesmärk peaks olema võimaldada Ukrainal teha kiireloomulisi ja mahukaid riiklikke investeeringuid Ukraina kaitsetööstuse toetuseks ning hõlbustada selle lõimimist Euroopa kaitsetööstusega, seda nii praegusele kriisiolukorrale reageerides kui ka pärast seda. Kõnealune finants- ja majandusabi peaks eelkõige aitama kaasa Ukraina kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi ülesehitamisele, taastamisele ja ajakohastamisele, et suurendada kaitsetööstuse valmisolekut, võttes arvesse selle järgjärgulist tulevast lõimimist Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasiga ning toetades kaitseotstarbeliste toodete ja muude kaitse eesmärgil kasutatavate toodete õigeaegset kättesaadavust liidu ja Ukraina koostöö kaudu.

- (27) Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks mõeldud finants- ja majandusabi tuleks teha kättesaadavaks tegevuste, kulutuste ja meetmete jaoks, mis on seotud kaitseotstarbeliste toodete või muude kaitse eesmärgil kasutatavate toodetega, mis vastavad teatavatele rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele. Selleks et Ukraina kaitsesektori tehnoloogilist ja tööstuslikku baasi kiiresti, tõhusalt ja autonoomselt tugevdada, peaksid rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid olema struktureeritud nii, et Ukraina kaitsetööstuse suutlikkust toetavad tegevused, kulutused ja meetmed oleksid suunatud Ukraina kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi ülesehitamisele, taastamisele ja ajakohastamisele, võttes arvesse Ukraina järkjärgulist tulevast lõimimist Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasiga. Kui analüüsitakse, kas tootjad on kolmandate riikide või kolmandate riikide üksuste kontrolli all, tuleks kontrolli selles kontekstis käsitada kui võimet avaldada õigussubjektile otsest või kaudset otsustavat mõju ühe või mitme vahepealse õigussubjekti kaudu.

- (28) Selleks et Ukraina saaks finants- ja majandusabi kasutada oludele kõige paremini kohandatud viisil, on asjakohane lubada tal kasutada vahendeid Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks erinevate rakendusmeetoditega, mis kajastavad vajaduste mitmekesisust. Vahendeid võib kasutada ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2025/2643¹³ loodud Ukraina toetusvahendi, määrusega (EL) 2024/792 kahesuguse kasutusega kaupade jaoks loodud Ukraina investeerimisraamistiku või muude liidu programmide jaoks. Lisaks peaksid vahendid võimaldama Ukrainal jõuliselt sekkuda nõudlusse kaitseotstarbeliste toodete järele, et luua sobivad tingimused, mis motiveeriksid tegema suuri investeeringuid tootmisvõimsuse suurendamisse ja uute toodete arendamisse. Sel eesmärgil peaks Ukrainal olema lubatud kasutada neid vahendeid kaitseotstarbeliste toodete suuremahuliseks hankimiseks Ukraina kaitsesektori tehnoloogilisest ja tööstuslikust baasist ning Euroopa kaitsesektori tehnoloogilisest ja tööstuslikust baasist, kasutades selleks hankeid vastavalt nõukogu määrusega (EL) 2025/1106¹⁴ loodud Euroopa julgeolekumeetmete rahastamisvahendile (edaspidi „SAFE-rahastamisvahend“) või kinnitamise korral muudele rakendusmeetoditele.

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2025. aasta määrus (EL) 2025/2643, millega luuakse Euroopa kaitsetööstuse programm (EDIP) ja meetmete raamistik kaitseotstarbeliste toodete õigeaegse kättesaadavuse ja tarnimise tagamiseks (EDIPi määrus) (ELT L, 2025/2643, 29.12.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2643/oj>).

¹⁴ Nõukogu 27. mai 2025. aasta määrus (EL) 2025/1106, millega luuakse rahastamisvahend „Euroopa julgeolekumeetmed (SAFE) Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks“ (ELT L, 2025/1106, 28.5.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1106/oj>).

- (29) Teatavate kaitseotstarbeliste toodete puhul, mille alustehnoloogia ei ole liidus laialdaselt kättesaadav ja mida võib olla raske suures mahus asendada, näiteks õhu- ja raketikaitseüsteemid ning strateegilised võimaldid, peaksid olema nõutavad lisatingimused, et tagada Ukraina relvajõududele kõnealuste toodetega seoses tegutsemisvabadus ilma kolmandate riikide kehtestatud piiranguteta. Selliste kaitseotstarbeliste toodete puhul peaks tootjal olema seega võimalik ilma kolmandate riikide või kolmandate riikide üksuste piiranguteta otsustada hangitavate kaitseotstarbeliste toodete disaini kindlaksmääramise, kohandamise või edasiarendamise üle, sealhulgas peab tal olema õigus asendada või eemaldada komponente, mille suhtes kolmandad riigid või kolmandate riikide üksused kohaldavad piiranguid.

- (30) Et tagada käesoleva määruse sujuv rakendamine koostöös SAFE-rahastamisvahendiga, on otstarbekas kohaldada samalaadseid rahastamiskõlblikkuse tingimusi.
- SAFE-rahastamisvahendist toetatakse määruses (EL) 2025/1106 kindlaks määratud kaitseotstarbeliste toodete hankeid. Nõukogu on 1. ja 2. kategooriasse kuuluvate toodete loetelu heaks kiitnud ning kõnealune loetelu on osutunud piisavalt põhjalikuks, et toetada liikmesriikidele vajalike toodete, sealhulgas õhuplatvormide hankimist. Kuna olukord lahinguväljal muutub pidevalt, on oluline vältida, et toetatavate toodete loetelu piirab Ukraina võimalusi saada vajalikku abi. Võttes arvesse asjaolu, et Ukraina on sõjas olev riik, mille võime kaitsta oma territooriumi võib oleneda konkreetse toote kättesaadavusest väga lühikese aja jooksul, tuleks Ukrainal lubada hankida tooteid, mis ei vasta kõnealustele rahastamiskõlblikkuse tingimustele, kui ühtegi võrdväärset toodet ei ole võimalik hankida või kui on kiireloomuline vajadus toote tarnimise järele. See võib muu hulgas hõlmata õhu- ja raketikaitseüsteeme, sealhulgas püüdurhävitajaid, ning hävitajate laskemoona ja varuosi ning pikamaa-ründevõimet. Iga erandi puhul peaks toote tarneaeg olema kooskõlas olukorra kiireloomulisusega ja Ukraina vahetute operatsiooniliste vajadustega.

Sel eesmärgil peaks Ukraina esitama komisjonile talle mõistlikult kättesaadava teabe, et tõendada erandi vajalikkust, kuna sel ajal kui sõda käib ja Ukraina vajadused on niivõrd kiireloomulised, ei tohiks komisjon nõuda Ukrainalt ulatuslike turu-uuringute läbiviimist. Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused ja pidades silmas tõhusust, tuleks komisjonile anda volitused vaadata läbi sellised eranditaotlused komitee järelevalve all kooskõlas määrusega (EL) nr 182/2011. Võttes arvesse abi potentsiaalselt olulist mõju, on asjakohane kasutada määruses (EL) nr 182/2011 sätestatud kontrollimenetlust. Venemaa Ukraina-vastasest agressioonisõjast tingitud erandliku olukorra ja kaitseotstarbeliste toodete õigeaegse kättesaadavuse vajaduse tõttu on asjakohane tugineda määruse (EL) nr 182/2011 artikli 3 lõikes 3 osutatud nõuetekohaselt põhjendatud juhule, et komitee saaks esitada arvamuse tähtaja jooksul, mille komitee eesistuja võib määrata vastavalt küsimuse kiireloomulisusele. Vajaduse korral tuleks kasutada kõnealuse määruse artikli 3 lõikes 5 osutatud kirjalikku menetlust.

- (31) Selleks et võimaldada kolmandatel riikidel panustada Ukraina abistamisse, kaitstes samal ajal liidu ja liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuve ning võttes arvesse SAFE-rahastamisvahendi raames kehtivaid lepinguid, on asjakohane näha ette võimalus laiendada rahastamiskõlblikkuse kriteeriume sellistele muudele kolmandatele riikidele peale Ukraina ja EMP EFTA riikide, kes ei tegutse vastuolus liidu ja selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvidega, tingimusel, et kõnealused kolmandad riigid on sõlminud liiduga lepingu vastavalt määruse (EL) 2025/1106 artiklile 17 või, juhul kui nad ei ole sellist lepingut sõlminud, tingimusel, et need riigid on sõlminud liiduga julgeoleku- ja kaitsepartnerluse, annavad Ukrainale märkimisväärset rahalist ja sõjalist toetust ning osalevad rahastamises õiglasel ja proportsionaalsel määral, austades põhimõtet, et kõik kolmanda riigiga sõlmitud lepingud peavad põhinema õiguste ja kohustuste tasakaalul ning kolmandal riigil ei tohiks olla osaleva liikmesriigiga samu õigusi ja hüvesid. Selline võimalus peaks seepärast piirduma konkreetsete kaitseotstarbeliste toodetega, võttes arvesse Ukraina vahetuid operatsioonilisi vajadusi, keskendudes eelkõige õhu- ja raketikaitseüsteemidele, laskemoonale ja raketitele, mehitamata õhusõidukitele ja asjaomastele mehitamata õhusõidukite tõrje süsteemidele, suurtükisüsteemidele, sealhulgas pikamaa-ründevõimele, strateegilistele võimalditele, muu hulgas nt strateegilisele õhutranspordile, õhus tankimise võimele, C4ISTARi süsteemidele ning kosmosevaradele ja -teenustele.

- (32) Kolmandate riikide puhul, kes on sõlminud liiduga lepingu vastavalt määruse (EL) 2025/1106 artiklile 17, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva määruse täiendamiseks. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes¹⁵ sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

¹⁵ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

- (33) Võttes arvesse kehtestatud meetmete finantsmõju tähtsust ja selleks, et tagada kooskõla liidu välistegevuse eri valdkondade vahel, tuleks rakendamisvolitused anda nõukogule, kes peaks tegutsema komisjoni ettepaneku alusel seoses võimalusega laiendada rahastamiskõlblikkuse norme kolmandatele riikidele, kes ei ole sõlminud liiduga lepingut vastavalt määruse (EL) 2025/1106 artiklile 17. Nõukogu peaks vastu võtma rakendusotsuse ja püüdma seda teha põhjendamatu viivitusega. Kõnealuses rakendusotsuses tuleks iga kolmanda riigi puhul kindlaks määrata, millised kaitseotstarbelised tooted tehakse Ukrainale kättesaadavaks, võttes arvesse asjaomase kolmanda riigi rahalise panuse summat ning Ukrainale antava rahalise ja sõjalise toetuse määra.
- (34) Käesolev määrus ei piira sellise kohaldatava rahvusvahelise õiguse kohaldamist, millega keelatakse teatavate kaitseotstarbeliste toodete ja kaitsetehnoloogia kasutamine, arendamine või tootmine.

- (35) Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks mõeldud abi tuleks rakendada kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetega, tagades liidu finantshuvide kaitse, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2024/2509¹⁶ artikli 223 lõikes 4. Sellekohased üksikasjalikud nõuded võib lisada komisjoni ja Ukraina vahel allkirjastatavasse kokkuleppesse. Ukraina peaks avama Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks saadud finants- ja majandusabi haldamiseks ühe konto, mille kaudu kõnealust abi hallata, ja komisjonil peaks olema võimalik seda kontot jälgida.
- (36) Et toetada Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks antava abi rakendamist, peaks komisjon moodustama Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse eksperdirühma. Eksperdirühm peaks andma komisjonile nõu küsimustes, mis on seotud Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks antava abiga.
- (37) Komisjon peaks seirama Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks antava abi rakendamist, sealhulgas eeskätt toodete tarnimist. Selleks tuleks kehtestada mitmesugused seirekorrad, võttes arvesse erinevaid rakendamismeetodeid.

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrus (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

- (38) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/81/EÜ¹⁷ käsitleb muu hulgas asjakohase õigusraamistiku loomist seoses lepingute sõlmimiseks korraldatavate hankemenetluste koordineerimisega, et täidetud oleksid liikmesriikide julgeolekunõuded ja ELi toimimise lepingust tulenevad kohustused. Kõnealuse eesmärgi saavutamiseks käsitletakse direktiivis 2009/81/EÜ esmajoones kriisiolukordade lahendamist, nähes eelkõige ette erinormid, mida kohaldatakse kriisist tingitud kiireloomulistel juhtudel, nagu lühendatud tähtajad pakkumuste esitamiseks ja võimalus kasutada väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlust. Teatavatel kiireloomulistel juhtudel ei pruugi kõnealused normid siiski olla piisavad, seda eeskätt juhul, kui kriisist tingitud kiireloomulise olukorra saab lahendada üksnes nii, et Ukraina ja vähemalt üks osalev liikmesriik osalevad ühishankes. Sellistel juhtudel on sageli ainsaks lahenduseks, mis tagab kõnealuste riikide julgeolekuhuvid, avada osaleva liikmesriigi kehtiv raamleping Ukraina avaliku sektori hankijatele, isegi siis, kui Ukraina ei olnud algselt selle osaline ja seda võimalust ei olnud esialgses raamlepingus ette nähtud. Käesoleva määruse jõustumise ajal ei ole selliseid võimalusi direktiiviga 2009/81/EÜ ette nähtud ning seepärast sätestatakse käesolevas määruses võimalus täiendada praeguses Venemaa Ukraina-vastasest agressioonisõjast tulenevas kriisiolukorras nimetatud direktiivi või teha sellest erandeid tingimusel, et raamlepingu sõlminud ettevõtjalt on saadud nõusolek. Ukrainale mõeldud lisakoguste puhul peaks Ukraina avaliku sektori hankijatele olema tagatud samad tingimused kui algselt avaliku sektori hankijale, kes sõlmis algse raamlepingu. Lisaks tuleks võtta asjakohaseid läbipaistvusmeetmeid, et tagada kõigi potentsiaalselt huvitatud isikute teavitamine.

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/81/EÜ, millega kooskõlastatakse teatavate kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas ostjate poolt sõlmitavate ehitustööde ning asjade ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise kord ja muudetakse direktiive 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ (ELT L 216, 20.8.2009, lk 76, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj>).

- (39) SAFE-rahastamisvahendist antakse liikmesriikidele finantsabi, mis võimaldab neil teha kiireloomulisi ja suuremahulisi avaliku sektori investeeringuid Euroopa kaitsetööstuse toetamiseks, et reageerida liidu julgeolekuolukorra järsust halvenemisest tulenevale kriisiolukorrale. Selle vahendiga hakkas liit pakkuma liikmesriikidele toetust, et nad saaksid kiiresti tellimusi esitada, motiveerides kaitsetööstuse sektorit investeerima väga lühikese aja jooksul tootmisvõimsuse suurendamisse, et olla 2030. aastaks võimeline täitma liikmeriikide vajadusi. Lisaks tuleks käesoleva määrusega toetada Ukraina tellimuste esitamist Euroopa kaitsesektori tehnoloogilisele ja tööstuslikule baasile, et toetada Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi ja Ukraina kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi koostööd. Sellise erakordselt suure nõudlusega erisuguste kaitseotstarbeliste toodete järgi kaasneb vahetu risk, et see avaldab tõsist negatiivset mõju siseturu nõuetekohasele toimimisele. Võttes arvesse Ukraina konkreetset olukorda, võivad liidu tasandi prioriseerimismeetmed, mille eesmärk on kindlustada asjaomaste kaitseotstarbeliste toodete kättesaadavus, osutada selle riski kõrvaldamiseks ja käesoleva määruse eesmärki silmas pidades hädavajalikuks, et kindlustada kaitseotstarbeliste toodete siseturu ja selle tarneahelate nõuetekohane toimimine. Seoses sellega peaks komisjonil osaleva liikmesriigi taotluse korral olema võimalik kasutada kaitseotstarbeliste toodete tarnimise hõlbustamiseks prioriteetseid taotlusi, et saavutada käeoleva määruse eesmärk.

- (40) Prioriteetsed taotlused peaksid olema komisjoni poolt osaleva liikmesriigi algatusel liidus asutatud asjaomastele ettevõtjatele esitatud taotlused võtta vastu või prioriseerida kriisi korral oluliste toodete tellimusi. Prioriteetseid taotlusi tuleks kasutada üksnes juhul, kui see on vajalik ja proportsionaalne kaitsevaldkonna tarneahelate normaalse toimimise tagamiseks, ning nende eesmärk peaks olema toetada Ukrainat, kellel on tõsiseid raskusi kas tellimuse esitamisel või kaitseotstarbeliste toodete tarnelepingu täitmisel. Ettevõtjatel peaks olema võimalus keelduda prioriteetsete taotluse vastuvõtmisest. Prioriteetse taotluse esitamisel tuleks lähtuda objektiivsetest, faktilistest, mõõdetavatest ja põhjendatud andmetest. Seejuures tuleks arvesse võtta ettevõtjate õigustatud huve ning tootmisjärjekorra muutmiseks vajalikke kulusid ja jõupingutusi. Prioriteetse taotluse vastuvõtmise korral peaks taotluse täitmise kohustus olema era- või avalik-õiguslikke kohustuste suhtes ülemuslik. Võttes arvesse, kui oluline on tagada selliste kaitseotstarbeliste toodete tarnimine, mis on hädavajalikud siseturu ja selle tarneahelate korralikuks toimimiseks, ei tohiks prioriteetse taotluse kohustuse täitmine kaasa tuua vastutust kolmandate isikute ees kahju eest, mis võib tekkida liikmesriigi õigusega reguleeritud lepinguliste kohustuste rikkumise tõttu, niivõrd kui lepinguliste kohustuste rikkumine oli vajalik selleks, et järgida kohustuslikku prioriseerimist. Kui ettevõtja on prioriteetse taotluse sõnaselgelt vastu võtnud ja komisjon on pärast sellist vastuvõtmist võtnud vastu rakendusakti, peaks ettevõtja täitma kõiki kõnealuse rakendusakti tingimusi. Kui ettevõtja ei täida rakendusaktis sätestatud tingimusi, ei tohiks tal selle tagajärjel olla võimalik kasutada lepingulisest vastutusest vabastust. Kui rikkumine on tahtlik või tingitud raskest hooletusest, peaks komisjonil olema võimalik määrata asjaomasele ettevõtjale trahvi, järgides proportsionaalsuse põhimõtet.

- (41) Võttes arvesse, et eelarveabiks ja Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks antavaks abiks tuleks teha kättesaadavaks konkreetsed summad, tuleks nende rakendamisel tagada sidusus ja vastastikune täiendavus.
- (42) Käesoleva määruse kohaldamine ei tohiks mõjutada teatavate liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsepoliitika eripära.

- (43) Käesolevat määrust ei kohaldata liikmesriikide suhtes, kes ei osale tõhustatud koostöös. Sellega seoses tuleks meelde tuletada, et teatavate liikmesriikide mitteosalemine tõhustatud koostöös ei vabasta neid kohustusest tagada ELi toimimise lepingu artikli 325 ja liidu finantshuvide kaitsmist käsitleva liidu *acquis*’, sealhulgas nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 2988/95¹⁸, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 883/2013¹⁹, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2017/1371²⁰, määruse (EL, Euratom) 2024/2509 ja kohaldataval juhul nõukogu määruse (EL) 2017/1939²¹ täielik täitmine. Kõnealused liikmesriigid ja nende jurisdiktsiooni alla kuuluvad majandusüksused peaksid seega tegema oma pädevuse teostamisel täielikku koostööd kontrollikoja, Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF), komisjoni ja kohaldataval juhul Euroopa Prokuratuuriga.

¹⁸ Nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta (EÜT L 312, 23.12.1995, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>).

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusi ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999 (ELT L 248, 18.9.2013, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>).

²⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1371, mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil (ELT L 198, 28.7.2017, lk 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj>).

²¹ Nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel (ELT L 283, 31.10.2017, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

- (44) Komisjoni ja Ukraina ametiasutuste vahel sõlmitav Ukraina toetuslaenu leping peaks sisaldama sätteid, mis on kooskõlas õiguste, vastutuse ja kohustustega, mis on sätestatud määruse (EL) 2024/792 artikli 9 kohases liidu ja Ukraina vahel allkirjastatud ja 20. juunil 2024 jõustunud Ukraina rahastu rakendamise raamlepingus. Kõnealuste sätetega tagatakse, et liidu finantshuvid, mis on seotud Ukraina toetuslaenuga, on tõhusalt kaitstud, ning nähakse ette asjakohased meetmed kõnealuse abiga seotud kelmuste, pettuste, korruptsiooni ja muude rikkumiste ärahoidmiseks ja tõkestamiseks. Vastavalt määrusele (EL, Euratom) 2024/2509 antakse Ukraina toetuslaenu lepinguga ühtlasi komisjonile, OLAFile, kontrollikoja ja kohaldataval juhul Euroopa Prokuratuurile vajalikud õigused ja juurdepääs; sealhulgas annavad sellised õigused ja juurdepääsu kolmandad isikud, kes on seotud liidu vahendite rakendamisega Ukraina toetuslaenu kättesaadavuse perioodil ja pärast seda. Samuti peaks Ukraina teatama komisjonile Ukraina rahastu rakendamise raamlepingus sätestatud korra kohaselt rahaliste vahendite kasutamisega seotud rikkumistest.

- (45) Võttes arvesse Ukraina rasket olukorda, mille on põhjustanud Venemaa Ukraina-vastane agressioonisõda, ja selleks, et toetada Ukrainat pikaajalise stabiilsuse saavutamisel, on asjakohane, et liit annab Ukraina toetuslaenu piiratud tagasinõudeõigusega laenuna, mis kuulub tagasimaksmisele siis, kui Ukraina saab Venemaalt reparatsioonidena raha või mitterahalist vara, hüvitist või mis tahes rahalist arveldust, mis ei ole territoorium.
- (46) Ukraina toetuslaenu rahaliste vahendite väljamaksmine peaks sõltuma komisjoni positiivsest hinnangust Ukraina esitatud rahastamistaotlusele. Makromajandusliku finantsabi tingimuste hindamine ei tohiks piirata muude liidu programmide ja rahastamisvahendite tingimuste täitmise hindamist. Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks antava abi puhul peaks rahaliste vahendite väljamaksmine olema seotud selliste tegevuste, kulutuste ja meetmete lepingute või kokkulepetega, millega toetatakse Ukraina kaitsetööstuse suutlikkust, mis on seotud kaitseotstarbeliste toodete või muude kaitse eesmärgil kasutatavate toodetega.
- (47) Käesoleva määrusega tuleks kehtestada asjakohased sätted Ukraina toetuslaenu rahastamiseks.
- (48) Ukraina rahastamisvajaduste kontekstis on asjakohane korraldada finantsabi andmine mitmekesise rahastamise strateegia alusel, mis on sätestatud määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artiklis 224.

- (49) Kooskõlas 25 riigipea ja valitsusjuhi poolt Euroopa Ülemkogu 18. detsembri 2025. aasta kohtumise raames väljendatud tugeva toetusega peaks Ukraina maksma Ukraina toetuslaenu tagasi siis, kui ta saab Venemaalt reparatsioone, ning liit jätab endale õiguse kasutada laenu tagasimaksmiseks liidus tõkestatud Venemaa varasid täielikus kooskõlas liidu ja rahvusvahelise õigusega.
- (50) Erandina Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/947²² artikli 31 lõikest 3 ei tohiks käesoleva määruse kohastest laenudest tulenevat finantskohustust toetada kõnealuse määrusega loodud välistegevuse tagatisega. Käesoleva määruse alusel laenudena antav toetus peaks olema finantsabi määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 223 lõike 1 tähenduses. Võttes arvesse finantsriske ja tagatiste olemasolu, ei tohiks käesoleva määruse alusel laenudena antava toetuse jaoks ette näha üle ülemmäära tagatavaid eraldisi ning erandina määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 214 lõikest 1 ei tohiks kehtestada eraldiste määra.

²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/947, millega luuakse naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Globaalne Euroopa“, muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsust nr 466/2014/EL ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/1601 ja nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 480/2009 (ELT L 209, 14.6.2021, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj>).

- (51) Võttes arvesse Venemaa Ukraina-vastasest agressioonisõjast põhjustatud olukorda Ukrainas ja selleks, et toetada Ukrainat pikaajalise stabiilsuse saavutamisel, on asjakohane teha erand määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 223 lõike 4 punktist e, et võimaldada liidul anda toetust laenukasutuse kulutusteks, et katta kulud, mille muidu kannaks Ukraina. Kõnealused kulud hõlmavad võlateeninduskulusid (rahastamiskulud ja likviidsuse juhtimise kulud) ja seonduvaid halduskulusid. Laenukasutuse kulutuste toetamist peetakse asjakohaseks, et tagada Ukraina toetuslaenu raames antava toetuse tulemuslikkus määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 223 lõike 1 tähenduses, eelkõige selleks, et vältida täiendavat survet Ukraina rahandusele.
- (52) ELi toimimise lepingu artikli 332 kohaselt peaksid osalevad liikmesriigid katma tõhustatud koostööst tulenevad kulud, välja arvatud institutsioonide halduskulud. Selleks peaks liikmesriikidel, kes ei osale tõhustatud koostöös, olema nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 609/2014²³ artikli 11 kohaselt õigus korrigeerimisele seoses kõigi liidu eelarvest kaetavate tegevuskuludega, eelkõige võlateeninduskuludega ja tagatise realiseerimisega. Tõhustatud koostöö rakendamisest institutsioonidele tekkinud halduskulud tuleks katta liidu eelarvest, ilma et kohaldataks korrigeerimist nende liikmesriikide jaoks, kes tõhustatud koostöös ei osale.

²³ Nõukogu 26. mai 2014. aasta määrus (EL, Euratom) nr 609/2014 meetodite ja menetluse kohta, millega tehakse kättesaadavaks traditsioonilised, käibemaksupõhised ja kogurahvatulul põhinevad omavahendid, ning muude sularahavajaduste rahuldamiseks vajalike meetmete kohta (ELT L 168, 7.6.2014, lk 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/609/oj>).

- (53) Käesoleva määruse kohast liidu toetust Ukrainale peaks haldama komisjon.
- (54) Ukraina toetuslaenuna Ukrainale antav abi peaks lisanduma Ukraina rahastust antavale liidu toetusele ja seda täiendama. Komisjon peaks võimaluse korral püüdma minimeerida Ukraina haldus- ja aruandluskoormust.
- (55) Kui see on asjakohane, peaks komisjon peaks võtma nõuetekohaselt arvesse nõukogu otsust 2010/427/EL²⁴ ja Euroopa välisteenistuse rolli.
- (56) Euroopa Parlamendi pädeval komisjonil peaks olema võimalik kutsuda Euroopa Komisjoni arutama Ukraina toetuslaenu dialoogi raames käesoleva määruse rakendamisega seotud küsimusi. Komisjon peaks võtma arvesse kõiki Ukraina toetuslaenu dialoogi käigus, sealhulgas võimalikes Euroopa Parlamendi resolutsioonides, väljendatud seisukohtadega seotud üksikasju.
- (57) Selleks et Euroopa Parlament ja nõukogu saaksid jälgida käesoleva määruse rakendamist, peaks komisjon neid korrapäraselt teavitama käesoleva määruse kohase Ukrainale antava liidu abiga seotud asjade käigust ning edastama neile asjakohased dokumendid.

²⁴ Nõukogu 26. juuli 2010. aasta otsus 2010/427/EL, millega määratakse kindlaks Euroopa välisteenistuse korraldus ja toimimine (ELT L 201, 3.8.2010, lk 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2010/427/oj>).

- (58) Selleks et tagada käesoleva määrusega kehtestatud korra jätkuv tulemuslikkus, peaks komisjon selle asjakohasuse korrapäraselt läbi vaatama ning esitama selle kohta Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, tagades seeläbi läbipaistvuse ja vastutuse.
- (59) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisolulused. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas määrusega (EL) nr 182/2011.
- (60) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt anda Ukrainale prognoositavalt, pidevalt, korrapäraselt ja õigeaegselt finants- ja majandusabi 2026. ja 2027. aastaks, et aidata Ukrainal katta Venemaa Ukraina-vastasest agressioonisõjast tulenevaid rahastamisvajadusi, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid meetmeid ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta, asjakohasel juhul tõhustatud koostöö kaudu, meetmeid kooskõlas ELi lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

- (61) Võttes arvesse kiireloomulisust, mis tuleneb erandlikest asjaoludest, mille on põhjustanud Venemaa provotseerimata ja põhjendamatu Ukraina-vastane agressioonisõda, peetakse asjakohaseks teha erand ELi lepingule, ELi toimimise lepingule ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingule lisatud protokolli nr 1 (riikide parlamentide rolli kohta Euroopa Liidus) artiklis 4 sätestatud kaheksa nädala pikkusest tähtajast.
- (62) Võttes arvesse olukorda Ukrainas, peaks käesolev määrus jõustuma kiireloomulisena järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I peatükk

Üldsätted

Artikkel 1

Reguleerimisese

1. Käesoleva määrusega rakendatakse tõhustatud koostööd, mis käsitleb vahendi loomist liidu abi andmiseks Ukrainale 2026. ja 2027. aastaks laenuna, mis makstakse tagasi Venemaa makstavate reparaatsioonidega (edaspidi „Ukraina toetuslaen“).
2. Käesolevas määruses sätestatakse Ukraina toetuslaenu eesmärk ja rahastamine, selle raames liidu poolt pakutava rahastuse vormid ja sellise rahastuse andmise reeglid.

Artikkel 2

Ukraina toetuslaenu eesmärk

1. Ukraina toetuslaenu üldeesmärk on anda Ukrainale prognoositavalt, pidevalt, korrapäraselt, paindlikult ja õigeaegselt finants- ja majandusabi, et aidata Ukrainal katta rahastamisvajadusi, mis tulenevad eelkõige Venemaa Ukraina-vastasest agressioonisõjast ja sellest, et Venemaa ei maksa tasumisele kuuluvaid reparaatioone.

2. Lõikes 1 osutatud üldeesmärgi saavutamiseks on Ukraina toetuslaenu erieesmärgid järgmised:
- a) toetada Ukraina makromajanduslikku finantsstabiilsust välis- ja siserahastamise piirangute leevendamise kaudu ning
 - b) toetada Ukraina kaitsetööstuse suutlikkust majandus-, finants- ja tehnilise koostöö kaudu.

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „kaitseotstarbeline toode“ – kaubad, teenused ja ehitustööd, mis kuuluvad direktiivi 2009/81/EÜ kohaldamisalasse, nagu see on sätestatud kõnealuse direktiivi artiklis 2;
- 2) „EMP EFTA riik“ – Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni liige, kes on Euroopa Majanduspiirkonna liige;
- 3) „erakorralise tulu kiirendamise laenud“ – rahastamiskõlblikud kahepoolsed laenud ja liidu makromajandusliku finantsabi laen vastavalt määrusele (EL) 2024/2773;
- 4) „mitteosalev liikmesriik“ – liikmesriik, kes ei osale otsusega (EL) 2026/258 sisse seatud tõhustatud koostöös;

- 5) „osalev liikmesriik“ – liikmesriik, kes osaleb otsusega (EL) 2026/258 sisse seatud töhustatud koostöös;
- 6) „muud kaitse eesmärgil kasutatavad tooted“ – kaubad, teenused ja ehitustööd, mis ei kuulu direktiivi 2009/81/EÜ kohaldamisalasse, nagu see on sätestatud kõnealuse direktiivi artiklis 2, ning mis on vajalikud või toodetud kaitse eesmärgil.

Artikkel 4

Ukraina toetuslaenu raames kättesaadav abi

1. Ukraina toetuslaenu maksimumsumma on 90 000 000 000 eurot. See summa tehakse Ukrainale kättesaadavaks kooskõlas Ukraina rahastamisvajadustega, nagu on ette nähtud artikli 8 kohaselt heaks kiidetud Ukraina rahastamisstrateegias.
2. Ukraina toetuslaen on kättesaadav kuni 31. detsembrini 2027. Komisjon teeb selle kättesaadavaks osamaksetena, mille võib Ukrainale välja maksta ühes või mitmes osas. Kõik osad makstakse välja hiljemalt 31. detsembriks 2028.
3. Kui Ukraina rahastamisvajadus Ukraina toetuslaenu kättesaadavuse ajal oluliselt väheneb, sealhulgas juhul, kui Venemaa hüvitab Ukraina sõjakahjud, võib komisjon artikli 27 lõikes 3 osutatud kontrollimenetluse kohaselt vähendada Ukraina toetuslaenu väljamaksmata summat või selle tühistada.

4. Vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 332 on mitteosalevatel liikmesriikidel õigus määruse (EL, Euratom) nr 609/2014 artikli 11 kohasele korrigeerimisele seoses tõhustatud koostöö rakendamisest tulenevate ja heakskiidetud eelarvest rahastatavate kuludega, välja arvatud institutsioonide halduskulud, mis kaetakse liidu eelarvest. Selline korrigeerimine hõlmab eelkõige kõiki võlateeninduskulusid ja tagatise realiseerimist.

Artikkel 5

Ukraina toetuslaenuna antava abi eeltingimused

1. Ukraina toetuslaenuna antava abi eeltingimus on, et Ukraina jätkab tulemuslike demokraatlike mehhanismide, sealhulgas parlamentaarse mitmeparteisüsteemi ja õigusriigi põhimõtte järgimist ja austamist ning tagab jätkuvalt inimõiguste, sealhulgas vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamise. Õigusriigi põhimõtte järgimine ja austamine hõlmab ka korruptsioonivastast võitlust.
2. Komisjon ja Euroopa välisteenistus seiravad käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud eeltingimuse täitmist, eelkõige enne artiklis 8 osutatud nõukogu rakendusotsuse vastuvõtmist ja artiklis 23 osutatud vahendite väljamaksmist. Lisaks võetakse kõnealuses seires arvesse rahvusvaheliste organite, näiteks Euroopa Nõukogu ja selle Veneetsia komisjoni asjakohaseid soovitusi. Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti ja nõukogu oma seirest.

II peatükk

Ukraina toetuslaenu rakendamine

Artikkel 6

Ukraina rahastamisstrateegia

1. Ukraina toetuslaenu raames finants- ja majandusabi saamiseks esitab Ukraina komisjonile üldjuhul igal aastal Ukraina rahastamisstrateegia. Ukraina rahastamisstrateegias kirjeldatakse üksikasjalikult Ukraina rahastamisvajadusi ja -allikaid eelseisvaks 12 kuuks.
2. Ukraina rahastamisstrateegia sisaldab järgmist:
 - a) Ukraina rahastamisstrateegia aluseks olevad peamised makromajanduslikud eeldused;
 - b) teave Ukraina eelarve kohta kvartali ja aasta lõikes, sealhulgas:
 - i) kavandatav valitsemissektori eelarvepositsioon, esitatud valitsemissektori allsektorite lõikes;
 - ii) valitsemissektori ja selle peamiste allsektorite kulu- ja tuluproгноosid ning kulude ja tulude peamised komponendid vastavalt nende majanduslikule klassifikatsioonile;

- iii) asjakohane teave valitsemissektori kulutuste kohta funktsioonide järgi, eelkõige kaitsekulutuste kohta;
 - iv) eelarves sisalduvate tulu- ja kulumeetmete kirjeldus ja maht;
 - v) lisa, mis sisaldab eelarveprognooside aluseks olevat metoodikat ja eeldusi ning muid asjakohaseid parameetreid;
- c) teave Ukraina valitsemissektori varasema ja prognoositud finantsarengu kohta kvartali ja aasta lõikes, sealhulgas:
- i) teave valitsemissektori ja selle peamiste allsektorite likviidsusolukorra (rahasumma) kohta;
 - ii) võla amortiseerimine;
 - iii) võlakirjade emiteerimise strateegia;
 - iv) muud võlga tekitavad ja vähendavad vood;
 - v) võlgnevused ja nende prognoositav areng;
- d) teave Ukraina toetuslaenu raames antud varasema abi rakendamise kohta, sealhulgas tagasinõuete kohta;
- e) teave kavandatud mitterahalise sõjalise abi vajaduste kohta;

- f) Ukraina eelarve ja kavandatud mitterahalise sõjalise abi vajaduste põhjal eeldatav välisrahastamisvajadus Ukraina rahastamisstrateegiaga hõlmatud ajavahemikul, sealhulgas kõnealuse eelarve summade jaotus, mis on vajalik artikli 2 lõike 2 eesmärkide jaoks. Kõnealune jaotus peab sisaldama väljastpoolt liitu ja Ukrainat ostetavate kaitseotstarbeliste toodete väärtust;
- g) kohustustega seotud ja eeldatav välisrahastus ja mitterahaline sõjaline abi Ukraina rahastamisstrateegia esitamise ajal kõnealuse rahastamisstrateegiaga hõlmatud ajavahemikuks, sealhulgas sellise välisrahastamise summade jaotus, mida kasutatakse kooskõlas artikli 2 lõike 2 eesmärkidega;
- h) käesoleva lõike punktides f ja g esitatud teabe põhjal eeldatav välisrahastamise puudujääk, mille jaoks Ukraina taotleb Ukraina rahastamisstrateegia raames Ukraina toetuslaenuna antavat abi, sealhulgas kõnealuse välisrahastamise puudujäägi summade jaotus artikli 2 lõike 2 eesmärkide jaoks, ning
- i) teave võimalike mitmeaastaste vajaduste ja nendega seotud eelarve kohta, et toetada käesoleva määruse IV peatüki kohaseid mitmeaastaseid kulutusi.

3. Ukraina võib esitada ajakohastatud Ukraina rahastamisstrateegiaid seni, kuni artikli 4 lõikes 1 osutatud Ukraina toetuslaenu maksimumsumma on Ukraina toetuslaenu raames tehtud kättesaadavaks kooskõlas artikliga 8.

Artikkel 7

Komisjoni hinnang Ukraina rahastamisstrateegiale

1. Komisjon hindab artikli 6 kohaselt esitatud Ukraina rahastamisstrateegiat põhjendamatu viivitusega.
2. Lõikes 1 osutatud hindamisel teeb komisjon tihedat koostööd Ukrainaga. Komisjon võib esitada tähelepanekuid või küsida lisateavet, sealhulgas kontrollida teavet liikmesriikide, kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega. Ukraina esitab nõutud lisateabe ja võib vajaduse korral Ukraina rahastamisstrateegiat muuta, sealhulgas pärast selle esitamist.
3. Komisjon hindab Ukraina rahastamisstrateegiat ja eelkõige järgmist:
 - a) Ukraina rahastamisstrateegia täielikkus, teostatavus ja sidusus selle aluseks olevate eeldustega;

- b) Ukraina rahastamisstrateegias sisalduva teabe kooskõla välisallikatega, sealhulgas IMFi hiljutiste ülevaadetega ning Ukraina rahastajate platvormilt ja Ukraina kaitseküsimuste kontaktrühmalt saadud teabega;
 - c) eeldatava välisrahastamise puudujäägi kooskõla Ukraina toetuslaenu järgmise soovitusliku jaotusega:
 - i) 30 000 000 000 eurot makromajandusliku finantsabi jaoks kooskõlas käesoleva määruse III peatükiga või laenu vormis antavaks eelarveabiks, mida rakendatakse Ukraina rahastu raames vastavalt määruse (EL) 2024/792 III peatükile;
 - ii) 60 000 000 000 eurot Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks kooskõlas käesoleva määruse IV peatükiga;
 - d) artikli 5 lõikes 1 sätestatud eeltingimuse täitmine.
4. Kui komisjon annab Ukraina rahastamisstrateegiale positiivse hinnangu, esitab ta viivitamata ettepaneku nõukogu rakendusotsuse kohta kooskõlas artikliga 8.
5. Kui komisjon annab Ukraina rahastamisstrateegiale negatiivse hinnangu, teavitab ta sellest viivitamata Ukrainat ja põhjendab oma hinnangut. Negatiivne hinnang ei takista Ukrainat esitamast muudetud Ukraina rahastamisstrateegiat.

6. Kui komisjon hindab Ukraina rahastamisstrateegia ajakohastamist, kohaldatakse käesolevat artiklit.

Artikkel 8

Nõukogu rakendusotsus

1. Kui komisjon annab Ukraina rahastamisstrateegiale või selle ajakohastatud versioonile positiivse hinnangu, esitab ta nõukogule ettepaneku rakendusotsuse kohta, millega tehakse finants- ja majandusabi kättesaadavaks.
2. Lõikes 1 osutatud nõukogu rakendusotsuses:
 - a) määratakse kindlaks Ukrainale kättesaadavaks tehtava abi summa, et aidata kaasa Ukraina rahastamisstrateegia rakendamisele, sealhulgas abi summa:
 - i) laenuna antava eelarveabi jaoks, mida rakendatakse vastavalt määruse (EL) 2024/792 III peatükile;
 - ii) makromajandusliku finantsabi jaoks kooskõlas käesoleva määruse III peatükiga;
 - iii) Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks kooskõlas käesoleva määruse IV peatükiga;

- b) määratakse kindlaks makromajandusliku finantsabi osamaksete maksimaalne arv ja soovituslik väärtus kooskõlas käesoleva määruse III peatükiga.
3. Kättesaadavaks tehtava Ukraina toetuslaenu summade kindlaksmääramisel:
- a) peetakse kinni artikli 4 lõikes 1 sätestatud Ukraina toetuslaenu maksimumsummast;
 - b) võetakse arvesse vajadust tagada koormuse õiglane jagamine teiste rahastajatega Ukraina rahastamisvajaduste katmisel;
 - c) määratakse eelarveabi puhul kindlaks, millises ulatuses võib korrapärast eelarveabi anda laenuna, mida rakendatakse vastavalt määruse (EL) 2024/792 III peatükile, või makromajandusliku finantsabina kooskõlas käesoleva määruse III peatükiga, nagu on asjakohane.
4. Nõukogu võtab lõikes 1 osutatud rakendusotsuse vastu põhjendamatult viivitusega.

Artikkel 9

Vastastikune täiendavus ja kooskõlastamine

1. Ukraina toetuslaenu rakendamisel teeb komisjon tihedat koostööd Ukraina, liikmesriikide, asjaomaste rahvusvaheliste organite ja Ukraina rahastajatega, eelkõige Ukraina rahastajate platvormi ja Ukraina kaitseküsimuste kontaktrühma kaudu, et tagada ühtne ja järjepidev lähenemisviis Ukraina finants- ja majandusabi vajaduste rahuldamisele. Seejuures tugineb komisjon Euroopa välisteenistuse eksperditeadmistele.
2. Käesoleva määruse artikleid 5, 7, 13, 14, 15 ja artikli 23 lõike 1 punkti b kohaldatakse kooskõlas otsusega 2010/427/EL.

III peatükk

Makromajandusliku finantsabi vormis antav eelarveabi

Artikkel 10

Eesmärk

1. Makromajanduslik finantsabi aitab katta Ukraina rahastamispuudujääki, mis on kindlaks määratud positiivse hinnangu saanud Ukraina rahastamisstrateegias.

2. Makromajandusliku finantsabi andmist haldab komisjon, tuginedes oma hinnangule artikli 5 lõikes 1 sätestatud eeltingimuse kohta ja sellele, kas artiklis 11 osutatud vastastikuse mõistmise memorandumis sisalduvad poliitilised tingimused on rahuldavalt täidetud.

Artikkel 11

Vastastikuse mõistmise memorandum

1. Artikli 8 lõike 2 punkti a alapunktis ii osutatud makromajandusliku finantsabi heakskiidetud summade puhul lepib komisjon Ukrainaga kokku poliitilistes tingimustes, millega makromajanduslik finantsabi seotakse. Kõnealused poliitilised tingimused esitatakse vastastikuse mõistmise memorandumis.
2. Poliitilised tingimused hõlmavad jõulisi ja ambitsioonikaid reformikohustusi, sealhulgas kohustusi, mille eesmärk on eeskätt tugevdada tulude kasutuselevõttu, et toetada Ukraina rahastamisvajadusi ja tegeleda riigi rahanduses esineva korruptsiooni algpõhjustega, sealhulgas parandades avaliku sektori kulutuste jätkusuutlikkust ja kvaliteeti ning suurendades riigi rahanduse juhtimise süsteemide tõhusust, läbipaistvust ja nendega seotud aruandekohustust. Kõnealused kohustused peavad olema vajaduse korral kooskõlas kõigi programmidega, mis Ukrainal on IMFiga, ja võivad minna kaugemale, kui see on asjakohane. Komisjon seirab korrapäraselt kohustuste täitmisel tehtud edusamme.

3. Komisjon kiidab vastastikuse mõistmise memorandumi ja selle muudatuste allkirjastamise heaks rakendusaktidega. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 27 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

IV peatükk

Abi Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks

Artikkel 12

Eesmärk

1. Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks antav abi peaks võimaldama Ukrainal teha kiireloomulisi ja mahukaid riiklikke investeeringuid, et toetada Ukraina kaitsetööstust ning selle integreerimist Euroopa kaitsetööstusega, võttes arvesse praegust kriisi ja edasisi väljavaateid. Eelkõige peaks kõnealune abi aitama kaasa Ukraina kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi ülesehitamisele, taastamisele ja ajakohastamisele, et suurendada kaitsetööstuse valmisolekut, võttes arvesse selle järkjärgulist tulevast integreerimist Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasiga ning toetades kaitseotstarbeliste toodete ja muude kaitse eesmärgil kasutatavate toodete õigeaegset kättesaadavust liidu ja Ukraina koostöö kaudu.

2. Ukraina kaitsetööstuse suutlikkust toetavad tegevused, kulutused ja meetmed peavad olema seotud kaitseotstarbeliste toodete või muude kaitse eesmärgil kasutatavate toodetega ning nende eesmärk peab olema:
- a) kiirendada Ukraina kaitsetööstuse kohanemist struktuursete muutustega, sealhulgas tööstusharu tootmisvõimsuste loomise ja suurendamise ning asjakohase toetava tegevuse kaudu;
 - b) parandada Ukraina kaitsevajaduste rahuldamiseks kaitseotstarbeliste toodete või muude kaitse eesmärgil kasutatavate toodete õigeaegset kättesaadavust, sealhulgas tarneaja lühendamise, tootmisaegade reserveerimise või kaitseotstarbeliste toodete või muude kaitse eesmärgil kasutatavate toodete, vahetoodete või toorainete varude soetamise kaudu, või
 - c) tõhustada piiriülest koostööd Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi ning Ukraina kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi vahel, võttes arvesse Ukraina kaitsetööstuse tugevdamise ja kaitsealaste hangete vajadusi, võimaldades Ukraina ja Euroopa kaitsetööstuse toodetud kaitseotstarbeliste toodete või muude kaitse eesmärgil kasutatavate toodete asendatavust.

Artikkel 13
Rahastamiskõlblikkus

1. Ukraina kaitsetööstuse suutlikkust toetavad tegevused, kulutused ja meetmed, mis on seotud kaitseotstarbeliste toodete ja muude kaitse eesmärgil kasutatavate toodetega, on rahastamiskõlblikud tingimusel, et need vastavad käesolevas artiklis sätestatud rahastamiskõlblikkuse tingimustele.
2. Kaitseotstarbelised tooted kuuluvad ühte järgmistest kategooriatest:
 - a) esimene kategooria: laskemoon ja raketid; suurtükiväe süsteemid, sealhulgas pikamaa-ründevõime; maapealsed lahinguvõimed ja nende tugisüsteemid, sealhulgas sõdurivarustus ja jalaväerelvad; väikesed mehitamata õhusõidukid (NATO I klass) ja asjaomased mehitamata õhusõidukite tõrje süsteemid; elutähtsa taristu kaitse; kübersüsteemid ning sõjaline liikuvus, sealhulgas liikuvuse vastumeetmed;
 - b) teine kategooria: õhu- ja raketikaitse-süsteemid; merendusalsed pealvee- ja allveevõimed; muud kui väikesed mehitamata õhusõidukid (NATO II ja III klass) ja asjaomased mehitamata õhusõidukite tõrje süsteemid; strateegilised võimaldid, nagu strateegiline õhutransport, õhus tankimise võime, C4ISTARi süsteemid ning kosmosevarad ja -teenused; kosmosevarade kaitse; tehisintellekt ja elektrooniline võitlus.

3. Tegevused, kulutused ja meetmed, millega toetatakse Ukraina kaitsetööstuse suutlikkust seoses kaitseotstarbeliste toodete ja muude kaitse eesmärgil kasutatavate toodetega, ei tohi olla vastuolus liidu ega selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvidega, mis on kindlaks määratud ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) raames ELi lepingu V jaotise kohaselt, sealhulgas heanaaberlike suhete põhimõttega, ega käesoleva määruse artiklis 2 sätestatud eesmärkidega.
4. Kaitseotstarbelisi tooteid toodetakse kooskõlas järgmiste tingimustega:
 - a) kaitseotstarbeliste toodete tootmisega seotud tootjad ja alltöövõtjad peavad olema asutatud ja nende juhtimisstruktuurid peavad asuma liidus, EMP EFTA riigis või Ukrainas. Nad ei tohi olla sellise kolmanda riigi kontrolli all, mis ei ole EMP EFTA riik või Ukraina, ega muu kolmanda riigi üksuse kontrolli all, mis ei ole asutatud liidus, EMP EFTA riigis või Ukrainas;

- b) erandina punktist a ja selleks, et võtta arvesse tööstuskoostööd ELi-väliste partneritega, on rahastamiskõlblikud kaitseotstarbelised tooted, mille tootmisega on seotud alltöövõtja, kellele eraldatakse 15–35 % lepingu maksumusest ja kes ei ole asutatud või kelle juhtimisstruktuurid ei asu liidus, EMP EFTA riigis või Ukrainas, tingimusel et täidetud on vähemalt üks järgmistest tingimustest:
- i) tootja ja alltöövõtja otsene, kaitseotstarbelise tootega seotud lepinguline suhe on kehtestatud enne 28. maid 2025, või
 - ii) tootja kohustub kahe aasta jooksul uurima, kas kõnealuse alltöövõtja sisend on võimalik asendada liidust, EMP EFTA riigist või Ukrainast pärit alternatiivse, piiranguteta sisendiga, mis vastab tehnilistele ja ajalistele nõuetele;

- c) erandina käesoleva lõike punktist a on rahastamiskõlblikud kaitseotstarbelised tooted, millega on seotud liidus asutatud tootjad või alltöövõtjad, keda kontrollib muu kolmas riik, mis ei ole EMP EFTA riik või Ukraina, või muu kolmanda riigi üksus, mis ei ole asutatud liidus, EMP EFTA riigis või Ukrainas, kui sellele tootjale või alltöövõtjale on tehtud taustauuring Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/452²⁵ tähenduses ja vajaduse korral on võetud asjakohaseid leevendusmeetmeid või kui kõnealune tootja või alltöövõtja on esitanud käesoleva lõike punkti d kohased tagatised, mida on kontrollinud liikmesriik, kus ta on asutatud;
- d) käesoleva lõike punktis c osutatud tagatised peavad andma kindluse selle kohta, et tootja või alltöövõtja osalemine kaitseotstarbelise toote tootmises ei ole vastuolus liidu ega selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvidega, mis on määratud kindlaks ELi lepingu V jaotise kohase ühise ÜVJP raames. Kõnealustest tagatistest peab eeskätt nähtuma, et tegevuste, kulutuste ja meetmete eesmärkide saavutamiseks on olemas meetmed, millega tagatakse, et:
- i) tootja või alltöövõtja üle ei teostata kontrolli viisil, mis takistaks või piiraks tema suutlikkust rakendada toetatavaid tegevusi, kulutusi ja meetmeid, ning

²⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/452, millega luuakse liitu tehtavate välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute raamistik (ELT L 79I, 21.3.2019, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj>).

- ii) mitteassotsieerunud kolmandal riigil või mitteassotsieerunud kolmanda riigi üksusel puudub juurdepääs toodetava kaitseotstarbelise tootega seotud salastatud või tundlikule teabele ning kaitseotstarbelise toote tootmisega seotud töötajad või muud isikud on vajaduse korral läbinud liikmesriigi julgeolekukontrolli kooskõlas riigisiseste õigusnormidega;
- e) kaitseotstarbeliste toodete tootmisega seotud tootjate ja alltöövõtjate taristu, rajatised, vara ja ressursid, mida kasutatakse tootmise jaoks, peavad paiknema mõne liikmesriigi, EMP EFTA riigi või Ukraina territooriumil. Kui kaitseotstarbeliste toodete tootmisega seotud tootjal või alltöövõtjal ei ole liikmesriigi, EMP EFTA riigi või Ukraina territooriumil hõlpsasti kättesaadavaid alternatiive või asjakohast taristut, rajatisi, vara ega ressursse, võib ta kasutada oma taristut, rajatisi, vara ja ressursse, mis paiknevad või mida hoitakse väljaspool neid territooriume, eeldusel et nende kasutamine ei ole vastuolus liidu ega selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvidega;

- f) kaitseotstarbeliste toodete tootmisega seotud tootjaid ja alltöövõtjaid võidakse lugeda käesolevas lõikes osutatud rahastamiskõlblikkuse tingimustele vastavaks, kui nad on täitnud samaväärsed tingimused, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2018/1092,²⁶ (EL) 2021/697,²⁷ (EL) 2023/1525²⁸ või (EL) 2023/2418²⁹ või määruses (EL) 2025/1106, ning tingimusel, et ükski hilisem muudatus ei sea nende tingimuste täitmist kahtluse alla;
- g) väljastpoolt liitu, EMP EFTA riike ja Ukrainat pärit komponentide maksumus ei tohi olla suurem kui 35 % kaitseotstarbelise toote komponentide hinnangulisest maksumusest. Ühtegi komponenti ei tohi hankida sellisest kolmandast riigist, kes tegutseb vastuolus liidu ja selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvidega;

²⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL) 2018/1092, millega kehtestatakse Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programm eesmärgiga toetada liidu kaitsetööstuse konkurents- ja uuendusvõimet (ELT L 200, 7.8.2018, lk 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1092/oj>).

²⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/697, millega luuakse Euroopa Kaitsefond ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2018/1092 (ELT L 170, 12.5.2021, lk 149, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj>).

²⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuli 2023. aasta määrus (EL) 2023/1525, mis käsitleb laskemoona tootmise toetamist (ELT L 185, 24.7.2023, lk 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1525/oj>).

²⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. oktoobri 2023. aasta määrus (EL) 2023/2418, millega luuakse instrument Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks ühishangete kaudu (EDIRPA) (ELT L, 2023/2418, 26.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2418/oj>).

- h) käesoleva artikli lõike 2 punktis b osutatud teise kategooria kaitseotstarbeliste toodete puhul peab tootjal olema võimalik ilma kolmandate riikide või kolmandate riikide üksuste piiranguteta otsustada hangitava kaitseotstarbelise toote disaini kindlaksmääramise, kohandamise ja edasiarendamise üle, sealhulgas peab tal olema õigus asendada või eemaldada komponente, mille suhtes kolmandad riigid või kolmandate riikide üksused kohaldavad piiranguid.

Käesoleva lõike esimese lõigu kohaldamisel tähendab „kaitseotstarbeliste toodete tootmisega seotud alltöövõtja“ õigussubjekti, kes pakub kriitilise tähtsusega sisendeid, millel on kaitseotstarbelise toote toimimise seisukohast olulised ainulaadsed omadused, ja kellele eraldatakse vähemalt 15 % lepingu maksumusest ning kes vajab lepingu täitmiseks juurdepääsu salastatud teabele.

- 5. Erandina lõigetest 2 ja 4, ent järgides täielikult lõiget 3, on juhul, kui teatava kaitseotstarbelise toote tarne järele on Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja tõttu kiireloomuline vajadus, sellise kaitseotstarbelise toote hankimine käesoleva peatüki alusel rahastamiskõlblik ka siis, kui see ei vasta ühele või mitmele lõigetes 2 ja 4 sätestatud tingimusele, tingimusel et:
 - a) puudub samaväärne toode, mis rahuldaks sellist kiireloomulist vajadust ja vastaks lõigetes 2 ja 4 sätestatud tingimustele, või see toode ei ole nõutavas ulatuses kättesaadav, ja mille tarneaeg vastaks olukorra kiireloomulisusele ja Ukraina vahetutele operatsioonilistele vajadustele, või

- b) sellise kaitseotstarbelise toote tarneaeg on oluliselt lühem kui kaitseotstarbelisel tootel, mis vastaks käesoleva artikli lõigetes 2 ja 4 sätestatud tingimustele, isegi kui selle kaitseotstarbelise toote kohta on esitatud artiklis 19 osutatud prioriteetne taotlus.

Sellisel juhul esitab Ukraina talle mõistlikult kättesaadava teabe, mis tõendab, et kõnealuse erandi kohaldamise tingimused on täidetud. Komisjon kontrollib kõnealust teavet põhjendamatu viivitusega pärast konsulteerimist artiklis 15 osutatud eksperdirühmaga.

Kaitseotstarbelisi tooteid hangitakse muudes kolmandates riikides kui EMP EFTA riigid ja Ukraina asumatelt tootjatelt üksnes juhul, kui esimese lõigu punktides a ja b sätestatud tingimustel ei ole liidus, EMP EFTA riikides ega Ukrainas muid alternatiive. Esimese lõigu punktide a ja b puhul peab teave sisaldama juriidilist kohustust pidada kinni tarneajast.

Komisjon kiidab käesolevas lõikes osutatud erandid heaks rakendusaktidega kooskõlas artikli 27 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

6. Kui see on kohaldatav tagavad liikmesriigid, et Ukraina toetuslaenust toetust saavate hangetega seotud menetlused muude kaitse eesmärgil kasutatavate toodete hankimiseks ja vastavad hankelepingud sisaldavad asjakohaseid rahastamiskõlblikkuse tingimusi, millega kaitstakse liidu ja selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuve.

7. Erandina lõikest 4 kasutatakse lõike 8 punkti e kohast osalust kooskõlas asjaomase liidu programmi rahastamiskõlblikkuse tingimustega.
8. Kaitseotstarbeliste toodete või muude kaitse eesmärgil kasutatavate toodetega seotud tegevusi, kulutusi ja meetmeid rakendatakse kooskõlas ühega järgmistest rakendamismeetoditest:
 - a) Ukraina hanked, tingimusel et komisjon või osalevad liikmesriigid on hanke või tarne kinnitanud. Ukraina vastutab selliste hangete eest kooskõlas Ukraina õigusega ning komisjoni või osalevate liikmesriikide poolne kinnitamine hõlmab lepingudokumentide, arvete ja tarnesertifikaatide pistelist kontrolli ning tarnijate ja tarnete füüsilist kontrolli;
 - b) Ukraina hanked, mida käsitatakse ühishangetena kooskõlas määrusega (EL) 2025/1106;
 - c) Ukraina ja liikmesriikide või Euroopa Kaitseagentuuri vahelised lepingud;
 - d) Ukraina ja rahvusvaheliste või valitsustevaheliste organisatsioonide vahelised hankelepingud või

- e) Ukraina osalus määrusega (EL) 2025/2643 loodud Ukraina toetusvahendis, määrusega (EL) 2024/792 loodud Ukraina investeerimisraamistikus seoses kahesuguse kasutusega kaupadega või muudes liidu programmides.

Alla 7 000 000 euro suuruste hangete puhul võib muude kaitse eesmärgil kasutatavate toodetega seotud tegevusi, kulutusi ja meetmeid rakendada ka Ukraina hangete kaudu, tingimusel et on tagatud usaldusväärne finantsjuhtimine ja liidu finantshuvide kaitse.

9. Lõikes 8 osutatud hangete, kokkulepete või osalusega seotud Ukraina sõlmitud lepingud on rahastamiskõlblikud, kui need on allkirjastatud pärast 14. jaanuari 2026, tingimusel et need vastavad käesolevale artiklile.
10. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 26 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust, laiendades rahastamiskõlblikkust muudele kolmandatele riikidele kui EMP EFTA riigid ja Ukraina, kui see ei ole vastuolus liidu ja selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvidega, tingimusel et kõnealused kolmandad riigid on sõlminud liiduga määruse (EL) 2025/1106 artikli 17 kohase lepingu. Igas delegeeritud õigusaktis täpsustatakse iga asjaomase kolmanda riigi puhul, milliste kaitseotstarbeliste toodete suhtes käesolevat sätet kohaldatakse. Delegeeritud õigusakti jõustumisel loetakse kolmas riik kõnealuste kaitseotstarbeliste toodete puhul artikli 13 lõike 4 kohaldamisel EMP EFTA riikide ja Ukraina hulka kuuluvaks.

11. Olenemata lõikest 10 võib nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal võtta vastu rakendusakti, et teha kindlaks, kas muu kolmas riik kui EMP EFTA riigid ja Ukraina, kes ei tegutse vastuolus liidu ega selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvidega ning kes ei ole sõlminud liiduga määruse (EL) 2025/1106 artikli 17 kohast lepingut, vastab järgmistele kumulatiivsetele tingimustele:

- a) kolmas riik on võtnud kohustuse anda laenuvõtmisest tulenevate kulude katteks õiglane ja proportsionaalne rahaline osalus, mis vastab kõnealuses kolmandas riigis asutatud üksustega sõlmitud lepingute väärtusele. Selline osalus antakse rahana laenukasutuse kulutuste toetusesse kolmanda riigi ja liidu vahelise rahalist toetust käsitleva lepingu alusel. Sellist osalust käsitatakse sihtotstarbelise välistuluna määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 21 lõike 2 punkti e tähenduses;
- b) kolmas riik on sõlminud liiduga julgeoleku- ja kaitsepartnerluse ning
- c) kolmas riik annab Ukrainale märkimisväärtset rahalist ja sõjalist toetust.

Nõukogu rakendusaktis täpsustatakse iga asjaomase kolmanda riigi puhul, milliste kaitseotstarbeliste toodete suhtes käesolevat sätet kohaldatakse, võttes arvesse käesolevas lõikes sätestatud tingimusi.

Nõukogu rakendusakti jõustumisel loetakse kolmas riik kõnealuste kaitseotstarbeliste toodete puhul artikli 13 lõikes 4 osutatud EMP EFTA riikide ja Ukraina hulka kuuluvaks.

Nõukogu võib kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepanekut muuta ja muudetud teksti rakendusotsusega vastu võtta.

Artikkel 14

Tootevormid

1. Artikli 8 lõike 2 punkti a alapunktis iii osutatud Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks heakskiidetud abisummade suhtes koostab Ukraina vormi iga tegevuse, kulu ja meetme kohta, mis on seotud kaitseotstarbelise toote või muu kaitse eesmärgil kasutatava tootega, mille jaoks ta kavatseb abi taotleda. Vormil esitatakse:
 - a) kaitseotstarbelise toote või muu kaitse eesmärgil kasutatava toote kirjeldus ning
 - b) teave artiklis 13 sätestatud nõuete täitmise kohta.

2. Ukraina konsulteerib vormi osas komisjoniga, et tagada vastavus artiklile 13. Kui Ukraina ei määra kindlaks artikli 13 lõike 8 kohast rakendamismeetodit või kui komisjon leiab, et alternatiivne rakendamismeetod on ökonoomsem, tõhusam või tulemuslikum, võib komisjon teha Ukrainale ettepaneku rakendamismeetodi kohta. Ukrainale kõige sobivama rakendamismeetodi kohta ettepanekut tehes võtab komisjon arvesse asjaomase kaitseotstarbelise toote või muu kaitse eesmärgil kasutatava toote tarnimise, tegevuse, kulutuse või meetme tähtsust, kättesaadavaid hindu, asjaomase rakendamismeetodiga saadud varasemaid kogemusi ja, kui see on põhjendatud, kõnealuse rakendamismeetodi alusel tootjatega saadud varasemaid kogemusi. Kui komisjon hindab, kas alternatiivne rakendusmeetod on ökonoomsem, või kättesaadavaid hindu, võtab ta arvesse liikmesriikide pakutavat kaasrahastust.
3. Erandina käesoleva artikli lõikest 1 ei nõuta Ukrainalt vormi koostamist artikli 13 lõike 8 esimese lõigu punkti e rakendamisel.

Artikkel 15

Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse eksperdirühm

1. Et aidata kaasa Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks antava abi rakendamisele, moodustab komisjon Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse eksperdirühma.

2. Lisaks komisjoni, Euroopa välisteenistuse ja Euroopa Kaitseagentuuri esindajatele kuuluvad Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse eksperdirühma osalevate liikmesriikide ja EMP EFTA riikide esindajad. Esindajaid on lubatud nimetada artikli 13 lõikes 10 osutatud kolmandatel riikidel. Ukraina kutsutakse Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse eksperdirühma koosolekutele, kui see on asjakohane.
3. Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse eksperdirühm annab nõu, oskusteavet ja abi seoses kaitseotstarbeliste toodete ja muude kaitse eesmärkidel kasutatavate toodete, rakendamismeetodi, artikli 13 lõike 5 kohaste erandite ning tootevormidega.

Artikkel 16

Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks antava abi haldamine

Ukraina avab erikonto, mille ainus eesmärk on hallata finants- ja majandusabi, mida ta on saanud oma kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks. Kõnealuse konto suhtes kohaldatakse järgmisi norme:

- a) kõik maksed, mis on seotud Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks antava abi jaoks vajalike lepingute ja kokkulepetega, tehakse kõnealuselt kontolt;
- b) komisjonile antakse õigus kõnealust kontot jälgida;

- c) Ukraina esitab komisjonile kümne tööpäeva jooksul pärast iga kuu lõppu igakuise aruande, mis sisaldab järgmist teavet:
- i) iga eelmisel kuul kontolt tehtud makse kuupäev ja summa;
 - ii) iga makse saaja nimi;
 - iii) iga makse otstarbe kirjeldus ja selle seos rahastustaotluses esitatud lepingute või kokkulepetega;
 - iv) muu teave, mida komisjon võib põhjendatult nõuda.

Artikkel 17

Rakendamise seire

1. Komisjon seirab kooskõlas käesoleva artikliga Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks antava abi rakendamist, sealhulgas eeskätt toodete tarnimist.
2. Artikli 13 lõike 8 esimese lõigu punkti a kohaste Ukraina hangete puhul, mille kinnitab komisjon, kasutab komisjon nimetatud punktis sätestatud kinnitamisprotsessi.

3. Artikli 13 lõike 8 esimese lõigu punkti a kohaste Ukraina hangete puhul, mille on kinnitanud osalevad liikmesriigid, seirab kooskõlas kõnealuse sättega hanke rakendamist ja tarneid osalev liikmesriik, kes annab selle kohta komisjonile aru.
4. Artikli 13 lõike 8 esimese lõigu punkti b kohaste Ukraina hangete puhul seiravad hanke rakendamist ja tarneid sellises ühishankes osalevad liikmesriigid, kes annavad selle kohta komisjonile aru. Kui määruse (EL) 2025/1106 kohase ühishanke kontekstis nõustub mitteosalev liikmesriik olema seotud käesolevas määruses sätestatud rahastamiskõlblikkuse normidega ja neid kohaldama, tagab liidu finantshuvide kaitse ja on avaliku sektori hankija, kes tegutseb teiste riikide nimel, nõuab Ukraina osalemise tingimusena, et kõnealune mitteosalev liikmesriik seiraks hanke rakendamist ja tarneid ning annaks selle kohta komisjonile aru.

5. Artikli 13 lõike 8 esimese lõigu punkti c kohaste Ukraina ja osalevate liikmesriikide vaheliste lepingute puhul seirab lepingu rakendamist ja tarneid osalev liikmesriik, kes annab selle kohta komisjonile aru. Ukraina ja mitteosalevate liikmesriikide vahel artikli 13 lõike 8 esimese lõigu punkti c kohaselt sõlmitavate lepingute puhul lisab Ukraina sellistesse lepingutesse vastava mitteosaleva liikmesriigi kohustused olla seotud käesolevas määruses sätestatud rahastamiskõlblikkuse normidega ja neid kohaldada, et tagada liidu finantshuvide kaitse ning seirata lepingu rakendamist ja tarneid ning anda selle kohta komisjonile aru.
6. Artikli 13 lõike 8 esimese lõigu punkti c kohaste Ukraina ja Euroopa Kaitseagentuuri vaheliste lepingute puhul seirab lepingu rakendamist ja tarneid Euroopa Kaitseagentuur, kes annab selle kohta komisjonile aru.
7. Artikli 13 lõike 8 esimese lõigu punkti d kohaste Ukraina ja rahvusvaheliste või valitsustevaheliste organisatsioonide vaheliste hankelepingute puhul lisab Ukraina sellisesse hankelepingusse vastava rahvusvahelise või valitsustevahelise organisatsiooni kohustuse seirata hanke rakendamist ja tarneid ning anda selle kohta komisjonile aru.

8. Käesoleva artikli lõikeid 1–7 ei kohaldata artikli 13 lõike 8 kohaste Ukraina hangete suhtes, mis on seotud muude kaitse eesmärgil kasutatavate toodetega seotud tegevuste, kulutuste ja meetmetega, kui nende maksumus on alla 7 000 000 euro. Ukraina annab komisjonile siiski korrapäraselt aru selle kohta, kuidas ta seirab nende hangete rakendamist ja tarneid. Komisjon teeb riskipõhiseid kontrolle.
9. Kui Ukraina teavitab kooskõlas artikli 20 lõike 2 punktiga g komisjoni lepingu või kokkuleppe rakendamata jätmisest või kui komisjon saab teada käesoleva artikli kohaste toodete tarnimata jätmisest või artiklis 16 osutatud kontrol olevate rahaliste vahendite kasutamata jätmisest, teeb komisjon Ukrainaga koostööd, et kõnealused rahalised vahendid käesoleva määruse kohaselt ümber suunata.

Artikkel 18

Raamlepingute muutmine

1. Kui kaitseotstarbeliste toodetega seotud tegevusi, kulutusi või meetmeid rakendatakse liidus artikli 13 lõike 8 esimese lõigu punktis b või c osutatud meetodi abil, kohaldatakse kehtiva raamlepingu suhtes käesoleva artikli lõigetes 2–4 sätestatud norme, kui sellise raamlepingu esemeks on kaitseotstarbeliste toodete ostmine ja seda kasutatakse kõnealuse rakendusmeetodi puhul ning sellega ei ole ette nähtud oluliste muudatuste tegemise võimalust. Kui raamlepingu sõlminud hankija kohaldab käesoleva artikli lõikeid 2 ja 3, peab ta saama eelneva nõusoleku ettevõtjalt, kellega ta on kõnealuse raamlepingu sõlminud.

2. Kui kehtiv kaitseotstarbeliste toodete raamleping on sõlmitud ettevõtjaga, kes vastab käesoleva määruse artikli 13 lõigetes 4 ja 5 sätestatutega samaväärsetele kriteeriumidele, võib osaleva liikmesriigi hankija kõnealust raamlepingut muuta, et lisada raamlepingu osaliste hulka Ukraina.
3. Erandina direktiivi 2009/81/EÜ artikli 29 lõike 2 kolmandast lõigust võib osaleva liikmesriigi hankija oluliselt muuta koguseid, mis on sätestatud raamlepingus, mille eeldatav maksumus ületab direktiivi 2009/81/EÜ artiklis 8 kindlaks määratud piirmäära, kui kõnealune raamleping on sõlmitud ettevõtjaga, kes vastab käesoleva määruse artikli 13 lõigetes 4 ja 5 sätestatutega samaväärsetele kriteeriumidele, ja kui kõnealune muudatus on rangelt vajalik käesoleva artikli lõike 2 kohaldamiseks.
4. Kui leping sisaldab indekseerimisklauslit, on käesoleva artikli lõikes 3 osutatud maksumuse arvutamisel kontrollväärtuseks ajakohastatud maksumus.
5. Hankija, kes on lõikes 2 või 3 osutatud juhtudel raamlepingut muutnud, avaldab kooskõlas direktiivi 2009/81/EÜ artikliga 32 sellekohase teate *Euroopa Liidu Teatajas*.

6. Lõigetes 2 ja 3 osutatud juhtudel kohaldatakse raamlepingu osaliseks olevate hankijate suhtes võrdsete õiguste ja kohustuste põhimõtet, eelkõige seoses hangitavate lisakoguste maksumusega.

Artikkel 19

Kaitseotstarbeliste toodete vabatahtlik prioriseerimine

1. Üksnes käesoleva määruse kohaldamise eesmärgil ja juhul, kui Ukrainal on suuri raskusi hädavajalike ja artikli 13 lõikes 4 või 5 sätestatud rahastamiskõlblikkuse nõuetele vastavate kaitseotstarbeliste toodete tarnelepingute sõlmimisel või täitmisel, võib ettevõtja koos osaleva liikmesriigiga, kelle territooriumil tema tootmiskoht asub, esitada komisjonile ühiselt taotluse võtta prioriseerimismeede, millega prioriseerida kõnealuse ettevõtja poolt toodetud selliste toodete teatav tellimus.
2. Lõikes 1 osutatud ühistootlus sisaldab järgmisi elemente:
 - a) Ukraina esialgne taotlus;
 - b) loetelu toodetest, mille suhtes prioriseerimismeedet kohaldatakse, nende spetsifikatsioon ja tarnitav kogus;
 - c) tähtaeg, mille jooksul tuleb kõnealuste kaitseotstarbeliste toodete tarned lõpule viia;

- d) tõendid selle kohta, et ilma prioriseerimismeetmeta ei saa ettevõtja punktis a osutatud Ukraina taotlust rahuldada, ning
 - e) viide õiglasele ja mõistlikule hinnale, millega prioriseerimismeedet saab rakendada, ning kõnealust hinda põhjendavad asjaolud.
3. Lõikes 1 osutatud taotluse saamisel hindab komisjon seda põhjendamatu viivitusega.
4. Komisjon tugineb lõikes 3 osutatud hindamisel objektiivsetele, faktilistele, mõõdetavatele ja põhjendatud andmetele, et teha kindlaks, kas selline prioriseerimine on lõikes 1 osutatud suurtest raskustest ülesaamiseks mõõdapääsmatu.
5. Kui lõikes 3 osutatud hindamisel jõutakse järeldusele, et prioriseerimine on mõõdapääsmatu, võtab komisjon prioriseerimismeetme vastu rakendusaktiga, milles sätestatakse:
- a) prioriteetse taotluse õiguslik alus, mida ettevõtja peab järgima;
 - b) loetelu toodetest, mille suhtes prioriteetset taotlust kohaldatakse, nende spetsifikatsioon ja tarnitav kogus;
 - c) tähtaeg, mille jooksul prioriteetne taotlus tuleb täita;

- d) prioriteetse taotluse kasusaajad;
- e) selliste lepinguliste kohustuste ulatus, mille suhtes prioriteetne taotlus on ülimuslik;
- f) lepingulisest vastutusest vabastamine lõikes 7 sätestatud tingimustel ning
- g) lõigetes 12–18 sätestatud karistused kõnealusest rakendusaktist tulenevate kohustuste täitmata jätmise eest.

Käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 27 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

6. Lõikes 5 osutatud prioriseerimismeede:

- a) sisaldab õiglast ja mõistlikku hinda, mille puhul on võetud nõuetekohaselt arvesse ettevõtjale prioriseerimismeetme täitmisel olemasolevate lepinguliste kohustustega võrreldes tekkivaid alternatiivkulusid, ning
- b) on lõikes 5 osutatud rakendusaktis sätestatud tingimustel ülimuslik era- ja avalik-õiguslike lepinguliste kohustuste suhtes, mis on seotud kaitseotstarbeliste toodetega, mille suhtes prioriseerimismeedet kohaldatakse.

7. Ettevõtja, kes täidab lõike 5 kohast prioriseerimismeedet, ei vastuta osaleva liikmesriigi õigusega reguleeritud lepingulise kohustuse rikkumise eest, tingimusel et:
- a) lepingulise kohustuse rikkumine on taotletava prioriseerimise jaoks rangelt vajalik;
 - b) lõikes 5 osutatud rakendusakti on järgitud ning
 - c) lõikes 1 osutatud taotluse ainus eesmärk ei olnud eelneva era- või avalik-õigusliku lepingulise kohustuse põhjendamatu vältimine.
8. Ettevõtja, kelle suhtes kohaldatakse prioriseerimismeedet, võib taotleda komisjonilt lõikes 5 osutatud rakendusakti muutmist, kui ta leiab, et see on igakülgsest põhjendatud ühel järgmistest põhjustest:
- a) kui ettevõtja ei suuda prioriseerimismeedet ebapiisava tootmisvõimekuse või tootmisvõimsuse tõttu täita isegi taotluse eeliskohtlemise korral;
 - b) prioriseerimismeetme lõpuleviimine tooks ettevõtjale kaasa ebamõistliku majandusliku koormuse ja eriti suured raskused.

9. Ettevõtja esitab kogu asjakohase ja põhjendatud teabe, mis võimaldab komisjonil hinnata lõikes 8 osutatud muutmistaotluse põhjendatust.
10. Olles ettevõtja esitatud põhjendused ja tõendid läbi vaadanud, võib komisjon pärast konsulteerimist osaleva liikmesriigiga, kelle territooriumil asjaomase ettevõtja asjassepuutuv tootmiskoht asub, ja kõnealuse liikmesriigi eelneval nõusolekul muuta oma rakendusakti, vabastades asjaomase ettevõtja osaliselt või täielikult käesolevast artiklist tulenevatest kohustustest.
11. Kui ettevõtja pärast seda, kui ta on sõnaselgelt nõustunud komisjoni nõutud tellimusi prioriseerima, ei täida tahtlikult või raske hooletuse tõttu kohustust kõnealused tellimused prioriteetsena täita, määratakse talle lõigetes 12–18 sätestatud trahvid, välja arvatud juhul, kui:
 - a) ettevõtja ei suuda prioriteetset taotlust ebapiisava tootmisvõimekuse või tootmisvõimsuse tõttu või tehnilistel põhjustel täita või
 - b) taotluse täitmine või lõpuleviimine tooks ettevõtjale kaasa ebamõistliku majandusliku koormuse ja eriti suured raskused, sealhulgas talitluspidevusega seotud märkimisväärse riski.

Trahvidest saadud tulu käsitatakse sihtotstarbelise välistuluna määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 21 lõike 5 tähenduses ning see lisatakse välisabiprogrammile, mille raames on Ukraina rahastamiskõlblik.

12. Kui komisjon peab seda vajalikuks ja proportsionaalseks, võib ta määrata rakendusaktidega ettevõtjatele trahve, mis ei ületa 300 000 eurot, kui ettevõtja tahtlikult või raske hooletuse tõttu ei täida kohustust täita käesoleva artikli kohane prioriteetne taotlus.

Käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 27 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

13. Enne lõike 12 kohase otsuse tegemist annab komisjon asjaomasele ettevõtjale võimaluse esitada lõike 15 kohaselt oma seisukohad. Tehes kindlaks, kas trahve tuleks pidada vajalikuks ja proportsionaalseks, võtab komisjon arvesse kõiki ettevõtja esitatud igakülselt põhjendatud põhjendusi.
14. Trahvisumma kindlaksmääramisel võtab komisjon arvesse rikkumise laadi, raskusastet ja kestust, sealhulgas seda, kas ettevõtja on prioriteetse tellimuse või prioriteetse taotluse osaliselt täitnud.

15. Enne lõike 12 kohase otsuse tegemist tagab komisjon, et asjaomastele ettevõtjatele on antud võimalus esitada märkusi järgmise kohta:
- a) komisjoni esialgsed järeldused, sealhulgas kõik komisjoni esitatud vastuväiteid, ning
 - b) meetmed, mida komisjon võib käesoleva lõike punktis a osutatud esialgsete järelduste põhjal kavatseda võtta.
16. Asjaomased ettevõtjad võivad esitada komisjonile oma tähelepanekud komisjoni esialgsete järelduste kohta tähtaja jooksul, mille komisjon on oma esialgsetes järeldustes määranud ja mis ei tohi olla lühem kui 14 tööpäeva.
17. Komisjoni määratud trahvid võivad põhineda üksnes sellistel vastuväidetel, mille kohta asjaomastel ettevõtjatel on olnud võimalik esitada oma seisukoht.

18. Kui komisjon on teavitanud asjaomaseid ettevõtjaid lõikes 15 osutatud esialgsetest järeldustest, võimaldab ta vastavalt kokkulepitud avalikustamistingimustele taotluse korral juurdepääsu komisjoni materjalidele, võttes arvesse ettevõtjate õigustatud huvi kaitsta oma ärisaladusi või selleks, et säilitada mis tahes isiku ärisaladusi või muud konfidentsiaalset teavet. Materjalidega tutvumise õigus ei hõlma konfidentsiaalset teavet ega komisjoni ja osalevate liikmesriikide ametiasutuste sisedokumente, eelkõige komisjoni ja osalevate liikmesriikide ametiasutuste vahelist kirjavahetust. Käesolev lõige ei takista komisjoni avalikustamast ja kasutamast teavet, mis on vajalik rikkumise tõendamiseks.
19. Käesolev artikkel ei piira osalevate liikmesriikide õigust kaitsta ELi toimimise lepingu artikli 346 lõike 1 punkti b alusel oma olulisi julgeolekuhuve.

V peatükk

Rahastamine ja rakendamine

Artikkel 20

Ukraina toetuslaenu leping

1. Ukraina toetuslaenu üksikasjalikud finantstingimused sätestatakse Ukraina toetuslaenu lepingus.
2. Lisaks määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 223 lõikes 4 sätestatud elementidele sisaldab Ukraina toetuslaenu leping järgmisi nõudeid:
 - a) Ukraina toetuslaen on piiratud tagasinõudeõigusega laen, mis tuleb tagasi maksta punktis j kindlaks määratud tagasimaksekohustuse käivitava sündmuse toimumisel;
 - b) Ukraina seab oma nõudele saada Venemaalt reparatsioone liidu kasuks tagatisõiguse, mis on Ukraina toetuslaenu tagatiseks. Tagatisõiguse väärtus on igal ajahetkel võrdne Ukraina toetuslaenu raames väljamakstud vahendite väärtusega;
 - c) Ukraina toetuslaenu lepingu ja selle vahendite suhtes kohaldatakse määruse (EL) 2024/792 artiklis 9 osutatud Ukraina rahastu rakendamise raamlepingus sätestatud õigusi, vastutust ja kohustusi;

- d) käesoleva määruse artikli 8 lõike 2 punkti a alapunktis i osutatud abisummat rakendatakse kooskõlas määruse (EL) 2024/792 III peatükiga, välja arvatud artiklis 22 osutatud laenu kestust ja tagasimaksmist, sh toetust laenukasutuse kulutusteks, käsitlevate normide puhul, mis on reguleeritud käesoleva määrusega;
- e) Ukraina kasutab samu juhtimis- ja kontrollisüsteeme, mis on ette pandud määruse (EL) 2024/792 alusel kehtestatud Ukraina kavas, sealhulgas pärast kõnealuse määruse artikli 6 lõikes 2 osutatud toetuse kättesaadavuse ajavahemikku;
- f) komisjonil on õigus kogu projektitsükli jooksul seirata käesoleva määruse IV peatüki kohaseid Ukraina ametiasutuste tegevusi, kulutusi ja meetmeid;
- g) Ukraina teavitab komisjoni viivitamata, kui Ukraina toetuslaenu kaudu rahastatava lepingu või kokkuleppe projekti ei rakendata;
- h) Ukraina täidab jätkuvalt artikli 5 lõikes 1 sätestatud eeltingimust;
- i) Ukraina ei tühista ühtegi korruptsioonivastase võitlusega seotud meetet, mis on võetud muude praeguste või varasemate liidu või IMFi toetusvahendite alusel;

- j) Ukraina on kohustatud maksma tagasi Ukraina toetuslaenu põhisumma 30 päeva jooksul pärast seda, kui on täidetud üks järgmistest tingimustest, mis on kõik käesoleva määruse tähenduses tagasimaksekohustuse käivitavad sündmused:
- i) Ukraina saab Venemaalt reparatsioonide, hüvitiste või mis tahes finantstehingu kujul raha, millisel juhul kehtib tagasimaksekohustus tehingu summa ulatuses;
 - ii) Ukraina saab Venemaalt reparatsioonide, hüvitiste või finantstehingu kujul mitterahalisi varasid, välja arvatud territoorium, millisel juhul on tagasimaksekohustuse tähtajaks 90 päeva ja see kehtib asjaomase tehingu summa ulatuses, mis määratakse kindlaks sõltumatu hindamisega. Ukraina taotluse korral võib komisjon kõnealust tähtaega pikendada, kui see on rangelt põhjendatud;
 - iii) Ukraina rikub punkti h või
 - iv) on kindlaks tehtud, et Ukraina on Ukraina toetuslaenu haldamisel olnud seotud kelmuse, pettuse, korruptsiooni või mõne muu ebaseadusliku tegevusega, mis kahjustab liidu finantshuve;

- k) Ukraina on kohustatud maksma Ukraina toetuslaenu tagasi:
- i) kui punkti j alapunktide i ja ii tingimused on täidetud, Venemaa reparatsioonide, hüvitiste või mis tahes finantstehingu rahalise väärtuse sellises osas, mis vastab Ukraina toetuslaenu jäägi osakaalule Ukraina toetuslaenu jäägi, G7 liikmete antud reparatsioonilaenude jäägi ja erakorralise tulu kiirendamise laenude jäägi koondsummast;
 - ii) kui punkti j alapunktis iii sätestatud tingimus on täidetud, Ukraina toetuslaenu jäägi kogusummas;
 - iii) kui punkti j alapunktis iv sätestatud tingimus on täidetud, kelmuse, pettuse, korruptsiooni või muu liidu finantshuve kahjustava ebaseadusliku tegevuse väärtuses;
- l) Ukraina toetuslaenu summad, mis ei ole kaetud punktis k osutatud kohustusega, kuuluvad tasumisele edaspidiste tagasimaksekohustust käivitavate sündmuste toimumisel;
- m) maksete ja sissenõuete korral märgib Ukraina ära Ukraina toetuslaenust tehtud asjaomased maksed, mis on tagasi makstud või sisse nõutud;

- n) liidul on õigus kasutada laenu tagasimaksmiseks liidus tõkestatud Venemaa varasid täielikus kooskõlas liidu ja rahvusvahelise õigusega;
- o) Ukraina tagab, et toetuslaenust toetust saava hankega seotud menetlused muude kaitse eesmärgil kasutatavate toodete hankimiseks ja vastavad hankelepingud sisaldavad asjakohaseid rahastamiskõlblikkuse tingimusi, millega kaitstakse liidu ja selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuve.

Ukraina toetuslaenu leping sisaldab ka muid nõudeid, mis on vajalikud Ukraina toetuslaenu rakendamiseks, sealhulgas nõudeid, mis on vajalikud käesoleva määruse artikli 17 rakendamiseks.

- 3. Ukraina toetuslaenu lepingu tingimuste täitmata jätmine annab komisjonile aluse makse või osamaksete väljamaksmine täielikult või osaliselt peatada või tühistada. Ukraina toetuslaenu lepingu tagasimakse tingimuste täitmata jätmine annab lisaks aluse Ukraina toetuslaenu tagasimaksmata summa täielikule või osalisele sissenõudmisele.
- 4. Ukraina toetuslaenu leping tehakse taotluse korral Euroopa Parlamendile ja nõukogule samaaegselt kättesaadavaks.

Artikkel 21
Rahastustaotlus

1. Finants- ja majandusabi saamiseks esitab Ukraina komisjonile igakülselt põhjendatud rahastustaotluse. Ukraina võib sellise rahastustaotluse esitada komisjonile üldjuhul kuus korda aastas.
2. Laenuna antava eelarvetoetuse puhul, mida rakendatakse vastavalt määruse (EL) 2024/792 III peatükile, esitatakse rahastustaotlus kooskõlas määruse (EL) 2024/792 III peatükiga.
3. Käesoleva määruse III peatüki kohase makromajandusliku finantsabi puhul lisatakse rahastustaotlusele vastastikuse mõistmise memorandumi kohane aruanne.
4. Käesoleva määruse IV peatüki kohase Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks antava abi puhul:
 - a) võib rahastustaotlus hõlmata mitut toodet. Iga hõlmatud toote kohta peab rahastustaotlus sisaldama artikli 13 kohast lepingut või kokkulepet ja artikli 14 kohast vormi. Sellised lepingud või kokkulepped võivad olla allkirjastatud või kavandi lõpliku versiooni kujul;
 - b) kui rahastustaotluses taotletakse rahastust summas, mis on suurem kui 20 % artiklis 8 osutatud nõukogu rakendusotsuse kohaselt kättesaadavaks tehtud summast, esitab Ukraina selle kohta üksikasjaliku põhjenduse, milles käsitletakse muu hulgas mõju kõnealuse rakendusotsuse alusel edaspidi esitatavatele rahastustaotlustele.

Artikkel 22

Toetus laenukasutuse kulutusteks

1. Erandina määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 223 lõike 4 punktist e ja sõltuvalt olemasolevatest vahenditest võib liit kanda kulud, mis tulenevad Ukrainale seoses laenu võtmisega, mille muidu kannaks Ukraina (edaspidi „toetus laenukasutuse kulutusteks“). Kõnealused kulud hõlmavad teeninduskulusid (rahastuskulud, likviidsusjuhtimise kulud ning laenutehingutega seotud halduslikud üldkulud).
2. Ukraina võib taotleda laenukasutuse kulutuste toetust igal aastal. Komisjon võib anda toetust laenukasutuse kulutusteks summas, mis ei ületa eelarveprotsessis kättesaadavaks tehtud assigneeringute piire.

Artikkel 23

Otsus abi väljamaksmise kohta

1. Komisjon teeb abi väljamaksmise otsuse, kui tema hinnangul on täidetud järgmised nõuded:
 - a) makromajandusliku finantsabi puhul:
 - i) artikli 5 lõikes 1 sätestatud eeltingimus on täidetud,

- ii) vastastikuse mõistmise memorandumis sätestatud poliitilised tingimused on rahuldavalt täidetud ning
 - iii) artiklis 20 osutatud Ukraina toetuslaenu lepingut on järgitud;
- b) Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks antava abi puhul:
- i) artikli 5 lõikes 1 sätestatud eeltingimus on täidetud,
 - ii) antud on kinnitus selle kohta, et lepingud või kokkulepped käsitlevad tooteid, mis vastavad artiklile 13, ja et komisjonil ei ole rakendamismeetodite suhtes vastuväiteid,
 - iii) antud on kinnitus selle kohta, et Ukraina järgib üldjoontes nõukogu rakendusotsuse (EL) 2024/1447³⁰ lisas esitatud kvalitatiivseid ja kvantitatiivseid vahe-eesmärke ja nende muudatusi,
 - iv) järgitakse artiklis 16 osutatud kohustusi ja artiklis 20 osutatud Ukraina toetuslaenu lepingut ning
 - v) Ukraina esitatud üksikasjalik põhjendus on sobiv (määral, mil see on asjakohane), võttes arvesse olukorda Ukrainas ning kohustustega seotud ja eeldatavalt kättesaadavat välisrahastust.

³⁰ Nõukogu 14. mai 2024. aasta rakendusotsus (EL) 2024/1447, millega kiidetakse heaks Ukraina kavale antud hinnang (ELT L, 2024/1447, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1447/oj).

Laenuna antava eelarvetoetuse puhul, mida rakendatakse vastavalt määruse (EL) 2024/792 III peatükile, tehakse abi kättesaadavaks kooskõlas määruse (EL) 2024/792 III peatükiga.

2. Kui komisjon annab rahastustaotlusele positiivse hinnangu, võtab ta põhjendamatu viivitusest vastu otsuse, millega antakse luba Ukraina toetuslaen välja maksta, järgides artikli 8 kohaselt vastu võetud nõukogu rakendusotsuses sätestatud kättesaadava abi summat. Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks antava abi puhul on väljamakstav summa võrdne rahastustaotluses sisalduvate lepingute ja kokkulepete väärtusega.
3. Komisjon võib teha lõikes 2 osutatud otsuse lõike 1 punktide a ja b kohta ühiselt või eraldi.
4. Kui komisjon annab rahastustaotlusele negatiivse hinnangu, teatab ta sellest põhjendamatu viivitusest Ukrainale ja põhjendab seda. Negatiivne hinnang ei takista Ukrainal esitamast uut rahastustaotlust.

Artikkel 24

Ukraina toetuslaenu rahastamine

1. Selleks et rahastada Ukraina toetuslaenu raames laenudena antavat abi, antakse komisjonile õigus laenata vajalikud rahalised vahendid liidu nimel kapitaliturgudelt või finantsasutustelt kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 224 kohase mitmekesise rahastamise strateegiaga.

2. Ukraina toetuslaenu laenutehingud tehakse eurodes.
3. Erandina määruse (EL) 2021/947 artikli 31 lõike 3 teisest lausest ei kaeta Ukrainale Ukraina toetuslaenu antavat finantsabi välistegevuse tagatisega. Ukraina toetuslaenu jaoks ei nähta ette eraldisi ning erandina määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 214 lõikest 1 ei kehtestata eraldiste määra.

Artikkel 25

Salastatud teavet ja tundlikku teavet reguleerivate normide kohaldamine

1. Käesoleva määruse alusel loodud, käideldud, säilitatud, vahetatud või jagatud salastatud teavet kaitstakse asjakohasel viisil kooskõlas julgeolekunormidega, mis on sätestatud komisjoni otsuses (EL, Euratom) 2015/444³¹ või nõukogus kokku tulnud Euroopa Liidu liikmesriikide vahelises kokkuleppes, mis käsitleb liidu huvides vahetatava salastatud teabe kaitset.

³¹ Komisjoni 13. märtsi 2015. aasta otsus (EL, Euratom) 2015/444 ELi salastatud teabe kaitseks vajalike julgeolekunormide kohta (ELT L 72, 17.3.2015, lk 53, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2015/444/oj>).

2. Selleks et hõlbustada salastatud teabe ja tundliku teabe vahetamist komisjoni ja Ukraina vahel, ning kui see on asjakohane, osalevate liikmesriikidega, kasutab komisjon turvalist teabevahetussüsteemi.
3. Komisjonil on juurdepääs teabele, sealhulgas sajalasele teabele, mis on vajalik talle käesoleva määrusega pandud ülesannete täitmiseks, eelkõige väljamaksete tegemise tingimuste täitmise kontrollimiseks ning kontrollide, läbivaatamiste, auditite, uurimiste ja aruannete ning artiklis 20 osutatud kontrollide ja auditite tegemiseks.
4. Käesoleva määruse kohaldamisel saadud teavet kasutatakse üksnes sel eesmärgil, milleks seda taotleti.
5. Komisjon ja osalevad liikmesriigid tagavad kaubandus- ja ärisaladuste ning muu käesoleva määruse kohaldamise käigus saadud ja koostatud tundliku teabe kaitse vastavalt liidu ja asjaomase liikmesriigi õigusele.

VI peatükk

Lõppsätted

Artikkel 26

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 13 lõikes 10 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks alates ... [seitsme päeva möödumisel käesoleva määruse jõustumise kuupäevast].
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 13 lõikes 10 osutatud volituste delegerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõppeb otsuses nimetatud delegeeritud volituste kehtivus. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artikli 13 lõike 10 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavastegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 27

Komiteemenetus

1. Komisjoni abistab osalevate liikmesriikide esindajate komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Komiteesse kutsutakse vaatlejana osalema Euroopa Kaitseagentuur, et ta saaks esitada oma seisukohti ja pakkuda oskusteavet. Samuti kutsutakse komitee tööd abistama Euroopa välisteenistus.
3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 28

Ukraina toetuslaenu dialoog

1. Liidu institutsioonide, eelkõige Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahelise dialoogi tõhustamiseks ning suurema läbipaistvuse ja vastutuse tagamiseks võib Euroopa Parlamendi pädev komisjon kutsuda Euroopa Komisjoni arutama käesoleva määruse rakendamist.
2. Euroopa Parlament võib Ukraina toetuslaenu kohta arvamust avaldada resolutsioonides.
3. Komisjon võtab arvesse kõiki Ukraina toetuslaenu dialoogi käigus, sealhulgas võimalikes Euroopa Parlamendi resolutsioonides, väljendatud seisukohtadega seotud üksikasju.

Artikkel 29

Euroopa Parlamendi ja nõukogu teavitamine

1. Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti ja nõukogu käesoleva määruse, sealhulgas artikli 4 lõike 4, artikli 6 lõike 1, artikli 7 lõike 5, artikli 11 lõike 4, artikli 20 lõike 3 ja artikli 23 lõike 2 rakendamisega seotud arengutest ning esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule asjakohased dokumendid põhjendamatu viivitusega. Teave, mille komisjon edastab seoses käesoleva määrusega või selle rakendamisega nõukogule, tehakse samal ajal kättesaadavaks Euroopa Parlamendile, kohaldades vajaduse korral konfidentsiaalsuskorda.
2. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule 30. juuniks 2027 ja 30. juuniks 2028 aruande käesoleva määruse rakendamise kohta eelnenud aastal, sealhulgas määruse rakendamise hinnangu. Nimetatud aruandes:
 - a) analüüsitakse Ukraina toetuslaenu rakendamise edenemist,
 - b) antakse teavet artiklis 17 osutatud seire kohta ning
 - c) hinnatakse Ukraina majanduslikku olukorda ja väljavaateid ning edusamme, mida on tehtud artikli 11 lõikes 1 osutatud poliitiliste tingimuste rakendamisel.

3. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule hiljemalt 30. juuniks 2029 hindamisaruande, milles hinnatakse käesoleva määruse alusel antud Ukraina toetuslaenu tulemusi ja tõhusust ning seda, mil määral on see aidanud kaasa abi eesmärkide saavutamisele.

Artikkel 30

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Nende liikmesriikide suhtes, kes osalevad tõhustatud koostöös vastavalt otsusele, mis on vastu võetud ELi toimimise lepingu artikli 331 lõike 1 teise või kolmanda lõigu kohaselt, hakatakse käesolevat määrust kohaldama alates asjaomases otsuses märgitud kuupäevast.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja osalevates liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

... ..

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja
